

N 340, vlot en veilig door de Vechtstreek

Planstudie PlanMER N 340 Zwolle- Ommen

Deel B, Landschap en cultuurhistorie

Januari 2009

Colofon

Datum

Januari 2009

Auteur

Adresgegevens

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2

Postbus 10078

8000 GB Zwolle

Telefoon 038 499 88 99

Fax 038 425 48 88

www.provincie.overijssel.nl/N340

N340@overijssel.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel van dit onderzoek	5
1.3	Leeswijzer	6
2	Beleidskader	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Europees- en rijksbeleid	7
2.3	Provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid	8
3	Beoordelingskader	15
3.1	Inleiding	15
3.2	Beoordelingskader aspect landschap en cultuurhistorie	15
4	Werkwijze	19
4.1	Onderzoeksopzet	19
4.2	Afbakening studiegebied	20
4.3	Relatie met andere deelonderzoeken	20
5	Huidige situatie	21
5.1	Inleiding	21
5.2	Ontstaansgeschiedenis	21
5.3	Geomorfologie	25
5.4	Cultuurhistorie	26
5.5	Landschap	29
6	Autonome ontwikkeling	33
6.1	Inleiding	33
6.2	Aardkunde	33
6.3	Cultuurhistorie	33
6.4	Landschap	33
6.5	Probleemanalyse	35
7	Effectbeschrijving	37
7.1	Inleiding	37
7.2	Aardkunde / geomorfologie	39
7.3	Cultuurhistorie	42
7.4	Landschap	46
7.5	Effectvergelijking	52
8	Leemten in kennis	59
	Bijlage 1: Mitigerende maatregelen	61
	Bijlage 2: Geraadpleegde bronnen	63

Bijlage 3: Verklarende woordenlijst	65
Bijlage 4: Kaart huidige situatie en autonome ontwikkeling	67

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Een verdere verkeersgroei en een vlotte en veilige doorstroming op de huidige N 340 staan op gespannen voet met elkaar. De huidige inrichting en vormgeving van de N 340 zijn niet duurzaam veilig en kunnen verdere verkeersgroei zonder aanpassingen niet verantwoord opvangen. Zonder maatregelen komt de bereikbaarheid van de kernen en economische centra langs de N 340 onder druk te staan en neemt de verkeersonveiligheid verder toe.

Verdere verkeersgroei zal leiden tot een toename van de barrièrewerking voor mens en dier, lucht- en geluidshinder. Als gevolg hiervan zal de leefbaarheid langs de N 340 afnemen.

Omdat de N 340, in samenhang met de N48 tot de omleiding Ommen en de aansluiting op de A28, steeds moeilijker haar functie kan vervullen als belangrijke regionale oost-west verbinding neemt ook de druk op het onderliggende wegennet toe (sluipverkeer). Dit sluipverkeer leidt op het onderliggende wegennet tot een toename van de verkeersonveiligheid en een afname van de leefbaarheid.

Doel van het project:

Aanpassing van de N 340 moet een adequate oplossing bieden voor de geconstateerde problemen. De hoofddoelstelling van het project luidt derhalve:

‘Het zo duurzaam mogelijk verbeteren van de doorstroming, verkeersveiligheid en de leefbaarheid op en in de omgeving van de N 340 / N48, als onderdeel van de totale regionale oost-westverbinding en met voorkoming van sluipverkeer’

Daarnaast is aanvullend de volgende doelstelling geformuleerd:

‘Een aangepaste of nieuwe N 340 moet de regionale gebiedsontwikkeling ondersteunen’

1.2 Doel van dit onderzoek

Infrastructurele maatregelen om de problematiek op N-wegen als de N 340 op te lossen hebben vaak aanzienlijke gevolgen voor mens en milieu. Het is daarom belangrijk dat er een zorgvuldige procedure wordt doorlopen. De spelregels hiervoor zijn vastgelegd in onder andere de Wet Milieubeheer. Eén van de spelregels houdt in dat er voorafgaand aan de besluitvorming een MER moet worden opgesteld. In dit geval zowel een plan-MER als een besluit-MER.

Eerst tracékeuze, daarna verfijnen

In de plan-MER worden de alternatieve tracés voor de N 340 (bestaand of nieuw) beschreven, de gevolgen voor milieu en leefomgeving als er gekozen wordt voor het tracé en hoe negatieve effecten verminderd kunnen worden. De plan-MER is gekoppeld aan de structuurvisie N 340. In de structuurvisie zal een alternatiefkeuze worden gemaakt.

In de besluit-MER gaat het er meer om hoe de precieze inrichting van de weg eruit zou moeten zien. Denk hierbij aan een precieze ligging van het tracé, breedte van de weg, ontwerp van de knooppunten en aansluitingen. De besluit-MER is gekoppeld aan de bestemmingsplannen. In deze besluit-MER worden de milieueffecten onderzocht van de inpassing van het voorkeursalternatief.

Voorliggende rapportage betreft het onderzoeksdocument voor het aspect landschap en cultuurhistorie. Dit onderzoek maakt deel uit van een serie van onderzoeken, die tezamen Deel B van het plan-MER N 340 vormen.

Object van de studies zijn de verschillende alternatieven die in onderzoek zijn om een oplossing te bieden voor de hiervoor beschreven problemen.

De resultaten van dit deelonderzoek worden, samen met de andere aspecten, verwerkt in Deel A van het plan-MER; de hoofdlijnen.

Detailniveau van het plan-MER

In het plan-MER worden de alternatieve tracés voor de N 340 (bestaand of nieuw) beschreven en de gevolgen voor milieu en leefomgeving van de alternatieven onderzocht. Het plan-MER dient die informatie te bevatten op basis waarvan een bestuurlijke keuze kan worden gemaakt voor één (of wellicht meerdere) alternatief. Welk alternatief (of wellicht welke alternatieven) heeft de voorkeur en dient in het besluit-MER gedetailleerd onderzocht te worden? Dat betekent dat het detailniveau van het plan-MER is afgestemd op het kunnen maken van deze keuze. Welke informatie is essentieel om de keuze te kunnen maken? Ofwel welke effecten zijn onderscheidend en relevant voor de tracékeuze? In de praktijk van het plan-MER betekent dit een vrij grof detailniveau en het filteren van informatie die niet relevant is voor het doel van het plan-MER. Ook wordt er in dit geval geen veldonderzoek uitgevoerd naar bijvoorbeeld natuurwaarden en archeologische waarden. Op basis van beschikbare informatie is voldoende bekend om de afweging tussen alternatieven te kunnen maken.

Mocht er toch informatie ontbreken, relevant voor de besluitvorming, dan wordt dit opgenomen in het hoofdstuk Leemten in kennis. Tevens wordt aangegeven of er vervolgonderzoek in de fase van het besluit-MER noodzakelijk is, zoals bijvoorbeeld veldonderzoek.

1.3 Leeswijzer

Na deze inleiding volgt in hoofdstuk 2 een beschrijving van het beleidskader.

Hoofdstuk 3 beschrijft het beoordelingskader. De gehanteerde beoordelingscriteria voor het aspect landschap worden hier toegelicht.

De werkwijze voor het onderzoek voor deze MER, met betrekking tot het aspect landschap, wordt beschreven in hoofdstuk 4.

Hoofdstuk 5 en 6 beschrijven de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. Hierbij is de autonome ontwikkeling, de ontwikkeling tot 2020 (met een doorkijk naar 2030) die plaatsvindt zonder dat één van de oplossingen wordt uitgevoerd. Deze situatie geldt als de referentiesituatie ten opzichte waarvan de effecten van de verschillende oplossingen worden beoordeeld.

De effectbepaling staat beschreven in hoofdstuk 7. De beoordeling van de effecten van de verschillende alternatieven/varianten vindt plaats aan de hand van het eerder beschreven beoordelingskader.

Tot slotte wordt in hoofdstuk 8 de leemten in kennis beschreven.

2 *Beleidskader*

2.1 *Inleiding*

Het doel van de beschrijving van het beleidskader is om kernachtig aan te geven welke beleidsnota's, plannen en wet- en regelgeving kaderstellend zijn voor de opwaardering van de N 340 en de besluitvorming hierover. In de onderstaande paragrafen zijn de relevante nota's, wetten en dergelijke beschreven. Hierbij wordt ingegaan de betekenis hiervan voor het voornemen de N 340 op te waarderen.

2.2 *Europees- en rijksbeleid*

Rijksbeleid

Nota Belvédère (1999)

De centrale doelstelling van de Nota Belvédère luidt: "De cultuurhistorische identiteit wordt sterker richtinggevend voor de inrichting van de ruimte, en het rijksbeleid zal daarvoor goede voorwaarden scheppen". Binnen het studiegebied ligt een Belvédèregebied, Vecht en Regge, waarvan de cultuurhistorische identiteit in de Nota Belvédère beschreven is. Deze cultuurhistorische identiteit wordt nader beschreven in hoofdstuk 5.

Nota Ruimte (2004)

Deze nota stelt 'ruimte voor ontwikkeling' centraal en gaat uit van het motto 'decentraal wat kan, centraal wat moet'. Relevant voor dit aspect zijn de nationale landschappen die in de nota zijn vastgesteld. Nationale landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten, en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. In algemene zin geldt dat binnen nationale landschappen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn, mits de kernkwaliteiten van het landschap worden behouden of worden versterkt ('ja-mits'-regime).

Er zijn geen Nationale Landschappen binnen het studiegebied gelegen. Wel ligt, buiten het studiegebied, ten noorden van Zwolle het Nationale Landschap "IJsseldelta".

Met betrekking tot de gebieden buiten de nationale landschappen stelt de Nota Ruimte dat de landschappelijke kwaliteit expliciet wordt meegenomen in ruimtelijke afwegingen. Het betreft hier zowel behoud, versterking en vernieuwing van de landschappelijke kwaliteit, als een adequate borging van de gewenste kwaliteiten. Meer aandacht voor het ontwerp is hier onlosmakelijk mee verbonden. Provincies en gemeenten zijn in belangrijke mate verantwoordelijk voor de vormgeving en realisering van het ruimtelijk beleid in het buitengebied. Het rijk stimuleert 'ontwikkelen met kwaliteit' door een 'kwaliteitsagenda' te publiceren als uitwerking van de kernkwaliteiten waarop kan worden gelet.

De kernkwaliteiten van het landschap hebben betrekking op:

- natuurlijke kwaliteit: bodem, water, reliëf, aardkunde, flora en fauna;
- culturele kwaliteit: cultuurhistorie, culturele vernieuwing en architectonische vormgeving;
- gebruikskwaliteit: (recreatieve) toegankelijkheid, bereikbaarheid en meervoudig ruimtegebruik, aanwezigheid toeristisch-recreatieve voorzieningen;
- belevingskwaliteit: ruimtelijke afwisseling, informatiewaarde, contrast met de stedelijke omgeving, groen karakter, rust, ruimte, stilte en donkerte.

2.3 **Provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid**

Provinciaal beleid

Streekplan Overijssel 2000+ (2000)

De eigen identiteit en ruimtelijke kwaliteit van de provincie Overijssel wordt mede bepaald door de aanwezige aardkundige waarden en het cultureel erfgoed. Daarnaast vormen de archeologische objecten, historisch landschap en gebouwde elementen (cultureel erfgoed) de fysieke neerslag van menselijke activiteiten in het verleden.

Het streekplan Overijssel 2000+ (Thema Bos en (cultuur)landschap) doet uitspraken over aardkundige waarden en cultureel erfgoed en (cultuur)landschap. In algemene zin is het provinciale beleid gericht op het behoud c.q. de bescherming van deze voor Overijssel unieke waarden. Tegelijkertijd wil de provincie nadrukkelijk ruimte bieden aan vernieuwing en ontwikkeling. Dat kan door bij noodzakelijke ingrepen in een gebied zorg te dragen voor een goede inpassing. De hoofdlijn van het beleid voor bos en (cultuur)landschap is als volgt: instandhouding, herstel en ontwikkeling van bossen en landgoederen.

Kort samengevat formuleert het Streekplan voor bos en (cultuur)landschap de volgende taak- en doelstellingen:

- aanleg multifunctionele bossen in stadsrandzones
- herstel en behoud van de open en de kleinschalige landschappen
- behoud van de grote regionale variatie aan karakteristieke aardkundige verschijnselen
- behoud en ontwikkeling van het waardevolle culturele erfgoed: historisch landschap, archeologie en gebouwde omgeving (monumenten)
- behoud en ontwikkeling bestaande landgoederen met een multifunctioneel karakter

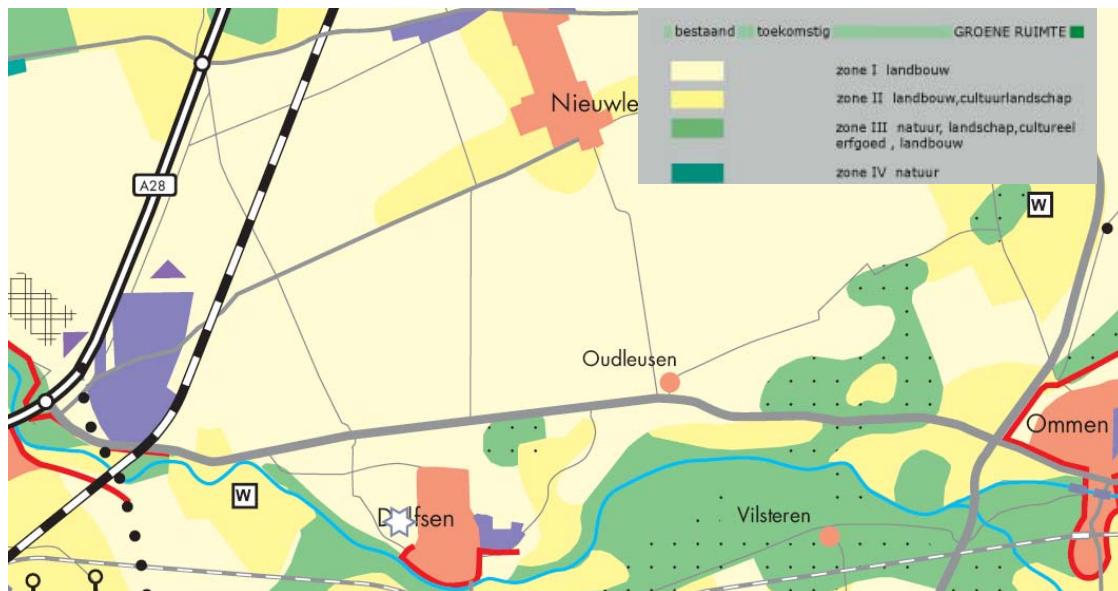
Waardevolle landschappen

Het Streekplan maakt een onderscheid in karakteristieke waardevolle landschappen: besloten kleinschalig landschap en open grootschalig landschap. Een deel van het studiegebied, rondom de Vecht en ten oosten van Dalfsen, is gelegen binnen waardevol besloten kleinschalig landschap.

Bij planvorming en – uitwerking dient zoveel mogelijk rekening gehouden te worden met de waarden van gebieden met karakteristieke openheid. Voor de besloten kleinschalige landschappen geldt dat de beplantingselementen die de kleinschaligheid bepalen, behouden dienen te worden. Het gaat hierbij met name om bosjes, houtwallen, houtsingels en lanen. Er geldt een zoneringsbeleid (zie hieronder en kaart bijlage 4). In zone I is het mogelijk om beplantingselementen, tenzij deze hoge waarden bezitten wat betreft natuur of cultureel erfgoed, te verplaatsen. Daarbij dient wel de landschapsstructuur te verbeteren. In zone II kan dat slechts bij wijze van uitzondering en alleen als onderdeel van een gebiedsgerichte aanpak waarbij winst wordt geboekt voor alle gebiedskwaliteiten.

Karakteristieke waardevolle landschappen (bron: Streekplan Overijssel 2000+)

Zonering studiegebied (bron: functiekaart streekplan Overijssel 2000+)

Aardkundige waarden

Voor de aardkundige waarden zijn gebieden benoemd van internationaal- en nationaal belang en provinciaal- en regionaal belang. Deze waarden hebben betrekking op reliëf en bodem. Van internationaal en nationaal belang is het Vechtdalgebied. Van provinciaal en regionaal belang is het gebied rondom de N 340 tussen Dalfsen en Ommen (o.a. de stuifduinen Zandbelten en Vlierbelten). Bij planvorming en –uitvoering zal zoveel mogelijk rekening gehouden moeten worden met deze aardkundige waarden.

Cultureel erfgoed

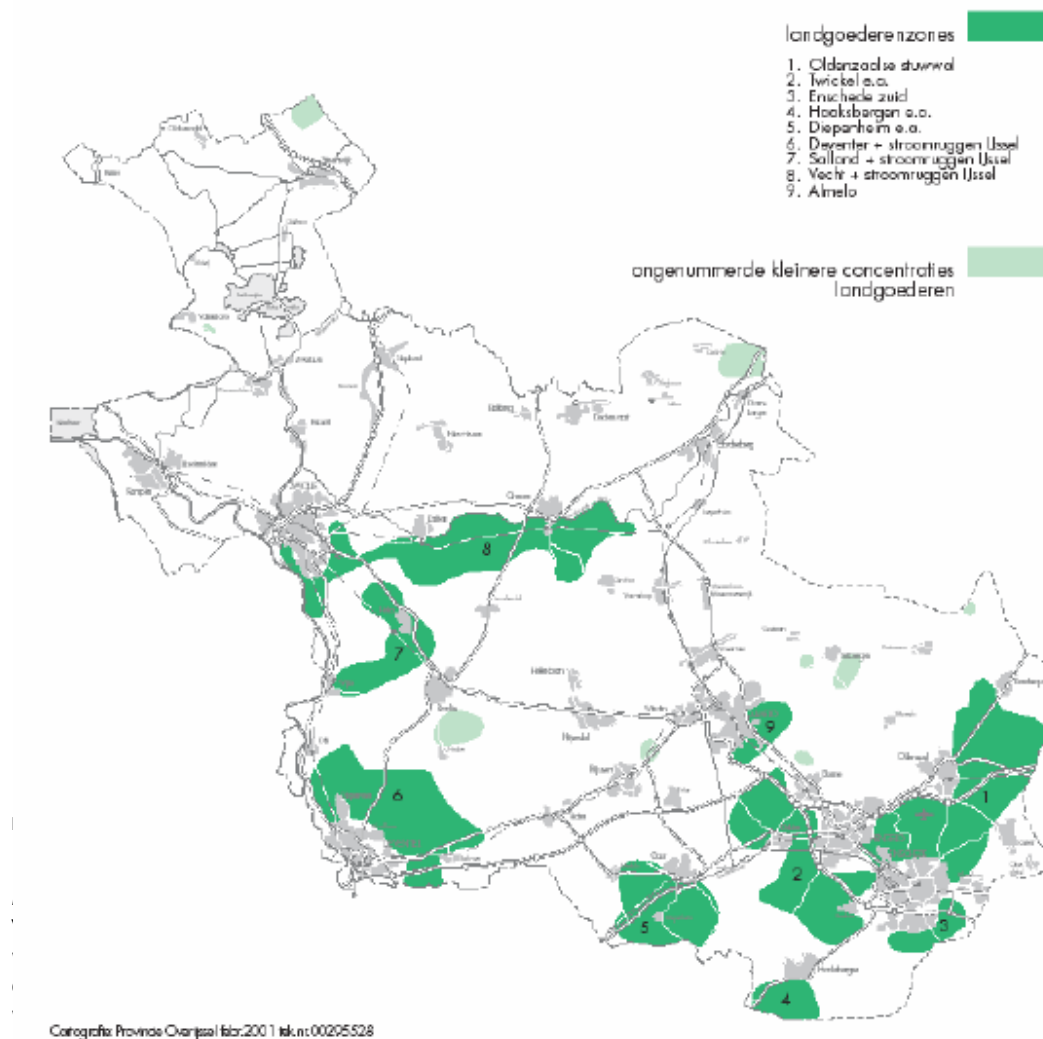
Bij cultureel erfgoed gaat het om archeologische objecten, gebouwde elementen en landschappen en landschapselementen die iets waardevols te vertellen hebben over de cultuurhistorie. Er geldt een zoneringsbeleid. Met name de op de Streekplankaart genoemde zones II, III en IV komen veel kenmerkende en gave patronen en elementen voor, die bescherming behoeven. Een deel van het studiegebied is gelegen binnen zone II en III. Voor het overig gebied (zone I) geldt dat landbouw de belangrijkste drager is.'

Belangrijke delen van het cultureel erfgoed bestaat uit gebouwen. Voor de bescherming en het beheer van de cultureel waardevolle gebouwen hanteert de provincie het instrumentarium van de Monumentenwet. Instandhouding van de gebouwde omgeving staat daarbij voorop. Als beschermd stads- en dorpsgezicht gelden in de nabijheid van het studiegebied Zwolle, Vilsteren en Ommerschans.

Landgoederen

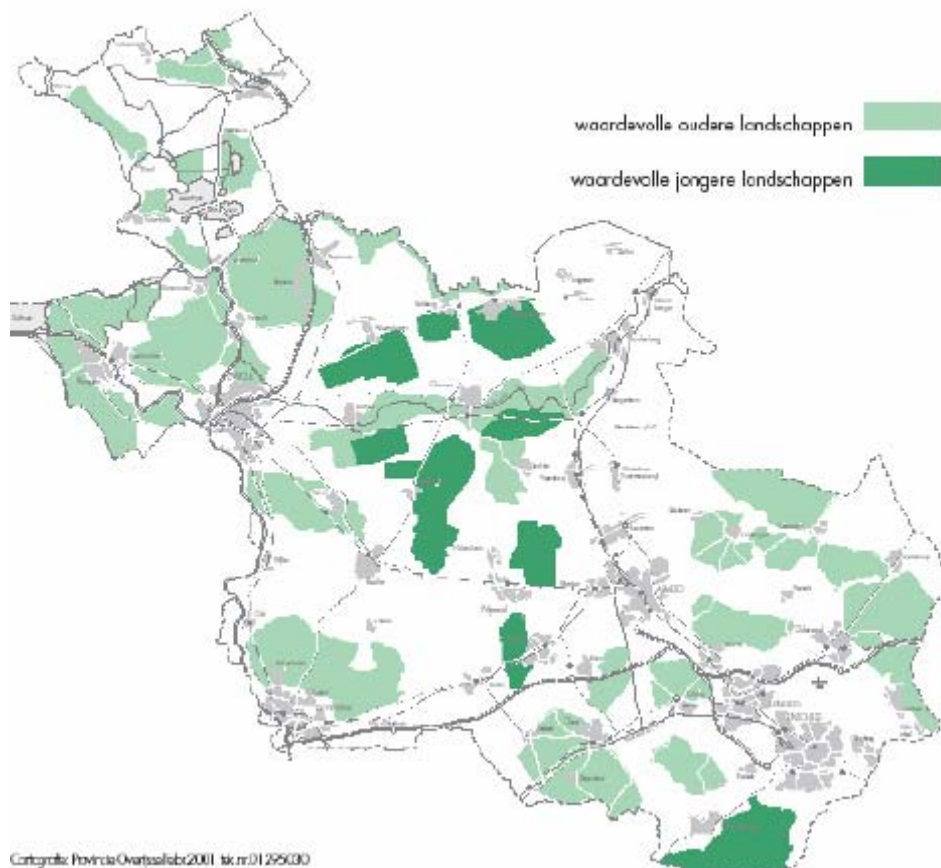
In het Streekplan is een overzicht opgenomen van de beschermingswaardige landgoederen en buitenplaatsen in de provincie. Het gehele gebied rondom de Vecht is benoemd tot landgoederenzone (zie onderstaande afbeelding). Behoud staat hier voorop.

Verschillende landgoederen zijn aangemeld als natuurschoonwet landgoed¹. De provincie biedt tevens ruimte voor het ontwikkelen van nieuwe landgoederen.

Bij planvorming en – uitwerking dient zoveel mogelijk rekening gehouden te worden met de kenmerkende elementen en patronen van de oudere landschappen. Voor de jongere landschappen geldt over het algemeen dat vrijer met de elementen en patronen kan worden omgegaan mits de hoofdkenmerken intact blijven. Overigens is het belangrijk dat ook buiten de aangegeven gebieden rekening wordt gehouden met de aanwezige historisch-landschappelijke patronen en elementen.

¹ De Natuurschoonwet (1928, laatst gewijzigd in 2007) geeft eigenaren fiscale tegemoetkomingen, mits deze eigenaren onroerende zaken als landgoed in stand houden en daarmee het natuurschoon bevorderen.

Waardevolle historische landschappen (bron: Streekplan Overijssel 2000+)

Regionaal beleid

Gebiedsperspectief Vecht-Regge (1999)

In het gebiedsperspectief Vecht-Regge is op hoofdlijnen aangegeven op welke wijze landbouw, natuur en landschap, waterhuishouding en recreatie zich in onderlinge verwevenheid kunnen ontwikkelen. Het samengaan van water en natuur in de uiterwaarden van Vecht en beneden Regge is een belangrijk aspect van het gebiedsperspectief Vecht-Regge.

De inrichting en het beheer van de uiterwaarden van Vecht en Regge zullen meer dan voorheen het geval was, in het teken komen te staan van het bieden van ruimte voor de rivier.

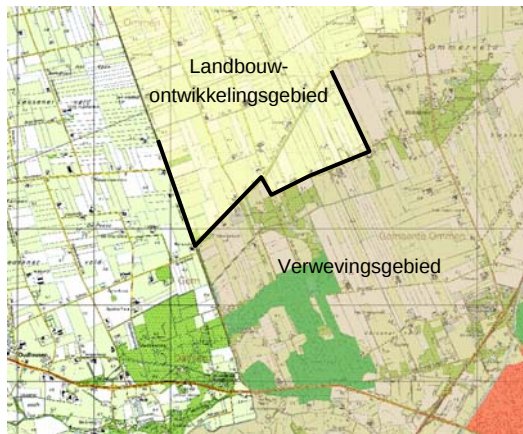
Reconstructieplan Salland Twente (2004)

Hoofdlijn is meer dynamiek brengen op het platteland en ervoor zorgen dat de landbouw zich op die plaatsen vestigt, waar ze de beste kansen heeft zich te ontwikkelen.

De volgende thema's en uitgangspunten staan centraal:

- Ruimte voor intensieve veehouderij (intensieve veehouderij op de juiste plek)
- Vitaal Platteland en leefbaarheid kleine kernen (versterken van de leefbaarheid)
- Landbouw, grond voor vernieuwing

Het studiegebied is deels gelegen binnen de reconstructiezonering Salland-Twente. Binnen het studiegebied ligt ten noordenwesten van Ommen een landbouwontwikkelingsgebied, ten noorden en ten noordwesten een verwevingsgebied en rondom de Vecht extensiveringsgebied.

Aanduiding in het reconstructieplan

Ruimte voor de Vecht

Ruimte voor de Vecht is een programma van en voor de gebiedspartners, waaronder betrokken gemeentes en waterschappen. Het realiseren van dit programma, vereist samenwerking tussen de betrokken partners om de doelen van het programma in samenhang te realiseren. Samengevat richt Ruimte voor de Vecht zich op het realiseren van de volgende doelen:

- Water: maatregelen voor behoud van waterveiligheid en transformatie naar een halfnatuurlijke laaglandrivier, passend binnen de doelen van de Kaderrichtlijn Water.
- Landbouw: duurzaam perspectief voor en innovatie van de landbouw, landbouw koesteren als economische drager en als beheerder van het landschap.
- Natuur en landschap: realisatie Ecologische Hoofdstructuur, maatregelen ter behoud en ontwikkeling van kenmerkende waarden in Natura 2000-gebieden, het landschap en het landgoederen karakter in het Vechtdal koesteren en behouden.
- Bebouwing: afstemming over bebouwing in het Vechtdal en de ontwikkeling van de stadsfronten.
- Toerisme en recreatie: duurzaam, hoogwaardig en veelzijdig, ter versterking van de regionale economie.
- Infrastructuur: een toegankelijk en bereikbaar Vechtdal. Afstemming vanuit Ruimte voor de Vecht met opwaardering van de N 340 en verbinding nieuwe structuren van wandel- en fietspaden aan bestaande structuren.
- Cultuurhistorie: behoud en versterking van de cultuurhistorie in het Vechtdal.

Deze doelstellingen vragen om een integrale inpassing in het op te stellen Masterplan.

De stuurgroep streeft ernaar om eind 2008 de visie voor de periode tot 2020 gereed te hebben. De visie wordt vervolgens vastgesteld door de besturen van de betrokken overheden. Daarna volgt een masterplan en een uitvoeringsprogramma, waarin wordt bepaald welke projecten wanneer worden uitgevoerd en hoe anderen daarbij worden betrokken.

Alhoewel Ruimte voor de Vecht nog geen plan is in de zin van een "hard" plan, zal het gedachtegoed dat hierboven is verwoord voor de ontwikkeling van het Vechtdal sterk richtinggevend zijn, en is daarom ook hier opgenomen. In het document "Kansen in beeld" wordt verder ingegaan op de relaties tussen de opwaardering van de N 340 en Ruimte voor de Vecht in termen van kansen en bedreigingen.

Gemeentelijk beleid

Gemeente Ommen

LOG, Landbouwontwikkelingsgebied (nog niet vastgesteld beleid)

De gemeente Ommen ontwikkelt een visie voor vier landbouwontwikkelingsgebieden in de gemeente. Deze gebieden zijn in het provinciale Reconstructieplan Salland-Twente (2004) aangewezen als gebieden waar de intensieve veehouderij ontwikkelingsmogelijkheden heeft. De visie van de gemeente Ommen is dat ontwikkelingsmogelijkheden eerst moeten worden geboden aan de bestaande bedrijven binnen de LOG's. Voor nieuwe bedrijven is hergebruik van bestaande kavels een mogelijkheid waar de gemeente gebruik van wil maken en bij voorkeur op wil sturen. Nieuwvestiging van intensieve veehouderijen vindt in principe zo veel mogelijk plaats op bestaande bouwblokken (hervestiging). De gemeente zet dus in op het hergebruik van bestaande bouwblokken. Dit is bestaand beleid uit het Streekplan en het Reconstructieplan.

In de nabijheid van het studiegebied bevindt zich een tweetal Landbouwonwikkelingsgebieden: rondom Vinkenbuurt en het Arriërveld.

Reconstructieplan Planuitwerking Varsen (nog niet vastgesteld beleid)

Het gebied rond Varsen ligt ten zuidwesten van Ommen, tussen de Vecht, de N 340, de N348 en het Ommerkanaal. Het uitwerkingsplan geeft een streefbeeld voor het gebied en benoemt de inrichtingsmaatregelen die nodig zijn om het streefbeeld te realiseren. De verschillende beleidsdoelstellingen uit het reconstructieplan, en de andere belangrijke opgaven voor het gebied, worden uitgewerkt in het uitwerkingsplan:

- Een voorstel voor inrichting van de oude Vechtarm, waarbij de voor- en nadelen van een aantakking van de oude vechtarm zijn gewogen.
- De realisatie van 70 hectare nieuwe natuur.
- De inrichting van de robuuste verbinding Holterberg-Drents plateau binnen het plangebied.
- De verbetering van de landbouwstructuur, gericht op het behoud van een duurzame landbouw die (voor een deel) een rol kan spelen bij natuurbeheer.
- De versterking van de sociale en economische functies.
- De landschappelijke samenhang van de inpassing van de maatregelen.

Gemeente Zwolle Structuurplan 2020

De gemeente Zwolle heeft in juni 2008 het "Structuurplan 2020" vastgesteld. Op de structuurplankaart is de zone tussen Hessenpoort, Vechtdijk en spoorlijn aangegeven als "Gemengd Landelijk gebied". Hierover staat op pagina 82 vermeld onder de kop "Uitbouw Structuurgroen": "Aan de overzijde van de Vecht wordt de Vechtcorridor versterkt. Dit is mogelijk dankzij twee ontwikkelingen. Allereerst door bos en landschapsbouw, bedoeld om de zuidrand van Hessenpoort in te passen. Ten tweede door het naar het noorden verleggen van de provinciale Hessenweg langs de zuidrand van het bedrijventerrein. Wanneer er besluiten genomen worden over spoorgebonden activiteiten op Hessenpoort zal ook aandacht worden besteed aan de plekken waar spoor en de ecologische en recreatieve route langs de Steenwetering elkaar kruizen."

Inmiddels is met de inpassing van het bedrijventerrein een start gemaakt door de aanleg 6 ha aan boscouliessen (aanleg 2007). Ook de gerealiseerde aanplant van de beeldentuin draagt bij aan de inpassing van het bedrijventerrein en de waardevolle beplanting van het (voormalige) steunpunt Rijkswaterstaat en langs het voormalige Lichtmiskanaal.

Landschapsbeheersplan

In het Landschapsbeheersplan (1983) staan de volgende gewenste maatregelen genoemd:

Wegbeplantingen:

- aanbrengen laanbeplanting langs de Hessenweg, meerdere rijen ter verduidelijking van dit belangrijke structurerende element
- beplanten Ordelseweg

Om de natuurwaarden te vergroten en het landschappelijk beeld van een relatief beslotener zone langs de dijk tegen de Vecht te versterken, worden volgende maatregelen voorgesteld:

- verdichten zone langs de dijk met (met bosjes).
- Herstel park van Landgoed Dijkzicht, kappen van populierenaanplant

Inmiddels zijn de door particulier initiatief op het landgoed Dijkzicht enkele maatregelen uitgevoerd (o.a. populierbos is gekapt en vervangen door een passende duurzame boomsoort), ook is het park daar waar mogelijk hersteld.

3 *Beoordelingskader*

3.1 *Inleiding*

Er is sprake van een één op één relatie tussen de beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling en het uit te voeren effectenonderzoek. Immers de informatie die in deze fase wordt verzameld dient ter input van de effectbeschrijving. Andersom is het zo dat de wijze waarop de effecten conform de Richtlijnen moeten worden beschreven in grote mate de omvang en diepgang van deze inventarisatie dicteren. De “linking pin” tussen beide onderzoeken is het beoordelingskader.

3.2 *Beoordelingskader aspect landschap en cultuurhistorie*

In de onderstaande tabel is het beoordelingskader voor dit aspect gepresenteerd. Onder de tabel worden de verschillende beoordelingscriteria toegelicht.

(Deel)aspect	Beoordelingscriterium	Eenheid	Rekenmethode
Geomorfologie / aardkunde	Aantasting statusgebieden geomorfologie	Ruimtebeslag in hectare	GIS
	Aantasting overige aardkundige objecten	Ruimtebeslag in hectare	GIS
Cultuurhistorie	Aantasting statusgebied (Belvedere)	Ruimtebeslag in hectare	GIS
	Aantasting overige cultuurhistorische waardevolle gebieden	Kwalitatief	
	Aantasting cultuurhistorische monumenten	Aantal	GIS
	Aantasting overige cultuurhistorische elementen	Kwalitatief	
Landschap	Aantasting statusgebieden landschap	Ruimtebeslag in hectare	GIS
	Aantasting visueel ruimtelijke waarden	Kwalitatief	
	Aantasting waardevolle landschapsstructuren, - patronen en -elementen	Kwalitatief	
	Invloed op	Kwalitatief	

(Deel)aspect	Beoordelingscriterium	Eenheid	Rekenmethode
	belevingswaarden (vanuit de omgeving en vanaf de weg)		
	Toe/afname restruimten	Kwalitatief	

Toelichting “geomorfologie” en “aardkunde”

Aantasting statusgebieden geomorfologie

Tot de statusgebieden voor geomorfologie worden die geomorfologische waarden gerekend welke in de Streekplannen zijn aangeduid als waardevolle gebieden. Veelal komen deze gebieden overeen met de bekende GEA-objecten (zie beschrijving aardkundige waarden). Aantasting van deze gebieden kan ontstaan door doorsnijding en/of vergraving.

Aantasting van gebieden van nationale waarde wordt zwaarder beoordeeld dan aantasting van gebieden van provinciaal of regionaal belang. Het meest bepalend voor de ernst van de aantasting is of er sprake is van een nieuwe doorsnijding, omdat dit de belangrijkste aantasting vormt voor een geomorfologisch gave eenheid. Het ruimtebeslag is bepalend voor de omvang van het effect. Aantasting als gevolg van doorsnijding, ruimtebeslag of vergraving is altijd permanent.

Aantasting overige aardkundige objecten

Het betreft hier met name de geomorfologische waarde van stuif- en landduinen. Effecten op deze waarden worden beoordeeld, op basis van ruimtebeslag en de aard van de doorsnijding (nieuw of bestaand). Aantasting als gevolg van doorsnijding, ruimtebeslag of vergraving is altijd permanent.

Toelichting “Cultuurhistorie”

Aantasting statusgebieden cultuurhistorie

In het studiegebied ligt het Belvédèregebied ‘Vecht en Regge’. Effecten op de Belvédèregebieden worden gemeten in oppervlakte. Ook hier geldt dat een nieuwe doorsnijding van een gaaf landschap, het meest bepalend is voor de effectbeoordeling. Aanvullend geeft ook de oppervlakte van het nieuwe ruimtebeslag een goede indicatie van de mate van aantasting. Aantasting als gevolg van doorsnijding, ruimtebeslag of vergraving is altijd permanent.

Aantasting overige cultuurhistorische waardevolle gebieden

De overige cultuurhistorische landschappen betreffen het gebied buiten de Belvédèregebieden. Aantasting van deze gebieden wordt gezien als negatief. De aantasting wordt kwalitatief bepaald. Hierbij is gekeken naar bestaande en nieuwe doorsnijdingen en de mate van zeldzaamheid en gaafheid van de gebieden. Aantasting als gevolg van doorsnijding, ruimtebeslag of vergraving is altijd permanent.

Aantasting cultuurhistorische monumenten

In het studiegebied en aan de bestaande N 340 komen verschillende monumenten voor. Zowel rijks- als gemeentelijke monumenten. Effecten op monumenten wordt beoordeeld op basis van het aantal monumenten dat wordt aangetast. Aantasting van monumenten is altijd permanent.

Aantasting cultuurhistorische elementen

Naast monumenten komen in het studiegebied ook verschillende andere cultuurhistorische elementen voor. Gezien het grote verschil in de soort elementen (onder meer landgoederen, havezaten, etc.) is voor dit criterium alleen een kwalitatieve beoordeling mogelijk. De mate van aantasting wordt onder meer bepaald door de aard en omvang van de aantasting, maar ook de zeldzaamheid en gaafheid van elementen. Doorsnijding van historische lijnen in het landschap en vernietiging van bebouwing wordt gezien als negatief. Aantasting van cultuurhistorische elementen is altijd permanent.

Toelichting “Landschap”

Aantasting statusgebieden landschap

Er bevinden zich geen Nationale landschappen binnen het studiegebied.

Wel bevinden er zich in het Streekplan waardevol aangeduide landschappen:

- Karakteristieke waardevolle landschappen: ‘besloten kleinschalig landschap’ rondom Dalfsen;
- Landgoederenzone, gelegen langs de Vecht;
- Historisch landschap: ‘waardevol oud landschap’ langs de Vecht tussen Dalfsen en Ommen, en ‘waardevol jong landschap’ tussen Dalfsen en Nieuwleusen.

De omvang van de aantasting van deze gebieden wordt beoordeeld aan de hand van de oppervlakte (nieuw) ruimtebeslag. Het meest bepalend voor de ernst van de aantasting is of er sprake is van een nieuwe doorsnijding of bestaande doorsnijding, omdat dit de belangrijkste aantasting vormt van een landschap (pelijke eenheid). Waar de genoemde gebieden elkaar overlappen is de oppervlakte slechts eenmaal meegerekend, omdat het in deze gevallen dezelfde landschappelijke waarden betreft. Aantasting van statusgebieden landschap is altijd permanent.

Aantasting visueel-ruimtelijke waarden

De aanleg van een nieuw wegtracé of aanpassing van een bestaand wegtracé leidt vrijwel altijd tot visuele verstoring van het landschap. Met name de aanleg van grote infrastructuur in een relatief ongestoord landschap wordt gezien als sterk visueel verstorend. De visuele verstoring is het sterkst bij een hoge ligging (van het weglichaam of kruisende verbindingen) in open gebieden. De visuele verstoring is relatief beperkt in kleinschalige of ruimtelijk verdichte gebieden (zoals stedelijk gebied of bosgebieden). Ook de aanleg van geluidwerende voorzieningen en verlichting leidt tot visuele verstoring van het landschap. Dit criterium is kwalitatief beoordeeld.

Aantasting waardevolle landschapsstructuren, -patronen en -elementen

Het gaat bij dit criterium om de aantasting van structuren, patronen en elementen. Dit betreft onder meer aantasting van bos en heidegebieden, houtwallen en laanbeplantingen. Aantasting van deze elementen is altijd permanent.

Invloed op belevingswaarden

Het gaat bij dit criterium om de invloed op de belevingswaarde van het landschap. Dit betreffen karakteristieke aspecten van het landschap die er voor gebruikers en weggebruikers van het gebied daadwerkelijk toe doen. Als bron wordt het belevingswaardenonderzoek gebruikt dat in de periode 2001-2003 in het gebied is uitgevoerd. De aanleg van een nieuw wegtracé of de aanpassing van het bestaande tracé kan van invloed zijn op deze belevingswaarden. Dit criterium is kwalitatief beoordeeld.

Toe- / afname restruimte

Als gevolg van de aanleg van de nieuwe weg kunnen landschappelijke restruimtes ontstaan. Dit zijn landschappelijk en/of functioneel min of meer geïsoleerde gebieden, waarvan de samenhang met aangrenzende landschappen door de aanleg van de weg zal worden verstoord. Dergelijke restruimtes kunnen ontstaan bij een verhoogde ligging van de nieuwe weg, bij insluiting van een gebied tussen de oude en nieuwe weg en bestaande bebouwde gebieden (woonkernen) of lijnvormige structuren in het landschap (bestaande wegen, waterlopen, spoorlijnen, etc.). Als globale indicatie wanneer een gebied in dit verband wordt gezien als restruimte wordt uitgegaan van gebieden met een breedte tot maximaal circa 500 meter of compacte gebieden met een oppervlakte tot maximaal circa 50 hectare. De toe- of afname van restruimte wordt kwalitatief beoordeeld op basis van expert judgement.

4 Werkwijze

4.1 Onderzoeksopzet

Richtlijnen

In de richtlijnen voor de herinrichting van de N 340 wordt op hoofdlijnen het volgende vermeld voor het aspect landschap en cultuurhistorie:

- Geef een adequate beschrijving van het landschap (fysisch geografische en cultuurhistorische opbouw en visueel ruimtelijke kenmerken) en de mogelijke effecten.
- Ga in op de beleving van het landschap door de gebruikers (inclusief de weggebruikers) aan de hand van visueel ruimtelijke kenmerken en belevingswaarden en de mogelijke effecten.
- Geef in het MER een overzicht van de cultuurhistorische (waaronder archeologische²) waarden langs het tracé en de mogelijke effecten.

Gehanteerde methoden en technieken

De opwaardering van de N 340 heeft ruimtebeslag tot gevolg. Aanwezige landschappelijke waarden zoals verkavelingsstructuren, beplantingselementen en aardkundige waarden kunnen door de aanleg aangetast worden.

In het MER worden de waardevolle elementen die de N 340 en de alternatieven doorsnijden benoemd en beschreven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van bestaand kaartmateriaal (topografische kaart 1:50.000 met daarop de landschapselementen, geomorfologische kaart), luchtfoto's en relevant beleid en literatuur (waaronder inventarisatiegegevens van provincies en gemeenten). Afhankelijk van de mate van openheid/beslotenheid van het landschap zal het invloedsgebied ongeveer 3 km aan weerszijden van de weg of alternatieve tracés omvatten.

In het MER worden vervolgens de effecten van het opwaarderen van de N 340 op de aardkundige (geomorfologie), cultuurhistorische en visueel ruimtelijke waarden in beeld gebracht. In de effectbeoordeling wordt onderscheid gemaakt in tijdelijke alsmede blijvende effecten. In de effectbeoordeling wordt de mate van aantasting beschreven. De effectbeoordeling bevat kwalitatieve gegevens en waar mogelijk kwantitatieve gegevens. Een kwalitatieve eindbeoordeling biedt de mogelijkheid om de ernst van de effecten te beschrijven.

Binnen het deelaspect landschap wordt onderscheid gemaakt in geomorfologie (aardkundige waarden), cultuurhistorie en visueel ruimtelijke aspecten.

Geomorfologie

In het MER wordt een beeld geschetst van de aanwezige GEA-objecten (Geologisch en Aardkundig waardevolle objecten) alsmede de karakteristieke vormen op basis van de geomorfologische kaart. Waarbij de nadruk ligt op in het landschap waarneembare geomorfologische vormen. De realisatie/opwaardering van de N 340 kan effect hebben op de in de bodem aanwezige aardkundige waarden (door grondverzet). Na aanleg kan de vorm hersteld worden, maar is de bodeminformatie deels voorgoed verdwenen.

² Voor archeologische waarden zie de omgevingsinventarisatie archeologie

Cultuurhistorie

Bij de keuze van de tracéalternatieven is al rekening gehouden met aanwezige cultuurhistorisch waardevolle gebouwde elementen door rijks- en gemeentelijke monumenten zoveel mogelijk buiten te sluiten. Andere cultuurhistorisch waardevolle elementen zoals wegen en beplantings- en verkavelingspatronen zullen bij aanleg aangetast worden.

In het MER wordt ingegaan op eventuele permanente effecten van de aanleg/opwaardering van de N 340 op cultuurhistorisch waardevolle gebieden, structuren, patronen en elementen. Voor zover sprake is van aantasting, zal deze kwalitatief worden beschreven en waar mogelijk kwantitatief worden vertaald.

Landschap / Visueel ruimtelijk

De visueel ruimtelijke landschapsstructuur zal door de aanleg in meer of mindere mate aangetast kunnen worden door bijvoorbeeld het verdwijnen van beplantingselementen. Daarnaast zal er visuele hinder kunnen ontstaan door licht en geluidsschermen. Als bron voor de beoordeling van de effecten van licht zijn de richtlijnen van de provincie voor openbare wegverlichting gehanteerd. De effecten zullen per alternatief verschillen. In het MER wordt de huidige visueel ruimtelijke kwaliteit van het plangebied in beeld gebracht en worden de effecten bepaald.

Informatievergaring

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van bureaustudie (geomorfologische en bodemkaarten, historische kaarten, topografische kaarten, luchtfoto's, beleidsnota's). Daarnaast is middels veldbezoek het landschap en de landschapselementen (de visuele kenmerken) globaal inzichtelijk gemaakt.

4.2 Afbakening studiegebied

Het studiegebied strekt zich uit van Zwolle tot aan Ommen en bestaat uit een zone van circa 3km aan weerszijden van het bestaande tracé of de tracéalternatieven.

4.3 Relatie met andere deelonderzoeken

Aspect	Aard van de relatie
Geluid	i.v.m. de geluidsschermen (invloed op openheid landschap/visuele barrière)
Verkeer	i.v.m. visuele aspect (rotondes, ongelijkvloerse aansluitingen, verlichting, etc.)
Archeologie	i.v.m. samenhang aardkundige waarden en cultuurhistorische waarden

5 *Huidige situatie*

5.1 *Inleiding*

De huidige situatie beschrijft de bestaande toestand van het milieu, voor zover de opwaardering van de N 340 daar gevolgen voor kan hebben. Het peiljaar betreft 2005. Indien meer recente informatie beschikbaar is, is dit uiteraard meegenomen. De huidige situatie vormt samen met de autonome ontwikkeling (hoofdstuk 6) de referentiesituatie ten opzichte waarvan de effecten van de opwaardering van de N 340 worden beoordeeld. Daarnaast wordt de informatie gebruikt voor het opstellen van de probleemanalyse (paragraaf 6.5).

In de onderstaande paragrafen is de huidige situatie per beoordelingscriterium beschreven. Het studiegebied wordt daarbij van west naar oost doorlopen.

5.2 *Ontstaansgeschiedenis*

Ontstaansgeschiedenis Natuurlandschap

Het overgrote deel van het studiegebied bestaat uit een dekzandlandschap dat wordt doorsneden door de Vecht. De Vecht is ontstaan tijdens de voorlaatste ijstijd, het Saalien (200.000 - 130.000 jaar geleden). Toen het landijs zich uit Nederland terugtrok, is een grote smeltwatergeul ontstaan waarbinnen later de Vecht is gaan stromen. Het stroomdal van de Vecht bestaat uit rivierafzettingen.

Het dekzandlandschap is ontstaan tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien (100.000-10.000 jaar geleden). Gedurende deze ijstijd, toen het landijs Nederland niet bereikte, kenmerkte het klimaat zich door een afwisseling van relatief warmere en koude perioden. Was in de warmere perioden nog een toendra-achtige vegetatie van mossen en struiken aanwezig, in de koude perioden ontbrak deze vrijwel en zag het landschap eruit als een poolwoestijn. Met name in de koudste perioden was het landschap gevoelig voor verstuiving en zijn door de wind dekzanden afgezet.

Ook het geografisch landschap rondom Ommen is voornamelijk bepaald door de ijstijden. Het stuwwalcomplex van de Besthmer-, Brokken-, Archemer-, en Lemelerberg maakt deel uit van de Sallandse heuvelrug. Dit reliëfrijke gebied is ontstaan in de voorlaatste ijstijd, het Saalien (180.000-130.000 jaar geleden), door de stuwende werking van het landijs. Het bestaat voornamelijk uit grove zanden en stenen. Om het stuwwallencomplex ligt een mantel van dekzandruggen en gordeldekzandruggen. Deze mantel is ontstaan in de laatste ijstijd, het Weichselien (120.000-10.000 jaar geleden) door erosie van hoger gelegen gronden. De lager gelegen delen van deze mantel zijn later overdekt met jongere afzettingen. Hierdoor ontstond een middelhoge, vruchtbare en stevige bodem met een gunstige grondwaterstand waar de eerste bewoners zich vestigden en van waaruit verdere occupatie heeft plaatsgevonden. Tijdens het Weichselien werden de lager gelegen delen van het laagterras opgevuld met fijn-zandig materiaal. Hierdoor is het oorspronkelijke reliëf iets vervlakt doordat het fijnere materiaal als gevolg van afspoeling in de laagste delen terecht is gekomen. Vanwege de vruchtbaarheid van de grond heeft ook dit gebied een belangrijke rol gespeeld voor de eerste bewoners van deze gemeente. De stad Ommen en de meeste oude buurschappen zijn op deze gronden ontstaan. Op het laagterras zijn na ijstijden, tijdens het holoceen, stuifzandcomplexen gevormd door verstuiving van oeverwallen. Deze verstuiving was het

gevolg van het diepere insnijden van Vecht en Regge, waardoor vooral de hogere gronden uitdroogden. Wellicht heeft ook de mens bijgedragen tot de vorming van deze stuifzandcomplexen. Door de slechte waterafvoer van de zandgronden is in het noordelijke deel van het plangebied hoogveen ontstaan. Dit veen is ten behoeve van de stad Zwolle vanaf het begin van de 17e eeuw ontgonnen. Het veen is nu geheel verdwenen en aan de oppervlakte ligt dekzand.

Ontstaansgeschiedenis Cultuurlandschap

De natuurlijke ondergrond vormt de basis van het cultuurlandschap. De mens heeft door de eeuwen heen bij de ontginning van het landschap gebruik gemaakt van dat landschap zoals hij het 'van nature' aantrof.

De ondergrond van het gebied Noordoost-Overijssel bestaat uit de volgende structuurbepalende elementen (zij vormen samen de ruggengraat van het landschap):

- Het dekzandlandschap met dekzandruggen
- Het dal van de Vecht met dekzandruggen en rivierduinen, met hierop rivierdorpen en -stadjes en tal van havezaten en buitenplaatsen
- Het veenontginningsgebied

De structuur van het landschap wordt enerzijds bepaald door de rivier de Vecht, de zandrug en de rivierduinen langs de Vecht (richting oost-west). Het landschap is kleinschalig en kent een sterke afwisseling. Anderzijds zijn de jonge veen- en heidelandschappen in het noorden en zuiden zeer kenmerkend. Dit landschap heeft een zeer regelmatige structuur en is minder besloten.

Verder is op enige afstand van het plangebied, ten zuiden van Ommen, de stuwwal de Lemelerberg gelegen (deel van de Sallandse heuvelrug).

De meest kenmerkende structuur van het Vechtdal is de rivier de Vecht, die de ader vormt van het landschap. Direct naast de rivier komen rivierduinen en dekzandruggen voor. Op deze hoger gelegen delen langs de rivier liggen verschillende rivierdorpen en -stadjes. Daarnaast is de Vecht omgeven door vele buitenplaatsen en landgoederen, die het rivierwater konden benutten voor de verdediging.

Het landschap van het Vechtdal varieert sterk in hoog en laag, open en besloten. Aan beide zijden van de Vecht liggen de lager gelegen hooi- en weilanden. Wanneer het hoog water is, overstroomt deze vlakten (uiterwaarden).

Op de hoger gelegen gronden langs de Vecht bevinden zich de oudste landbouwenclaves, de eskampnederzettingen. Het landschap heeft een onregelmatige verkaveling door de vele hoogteverschillen in het dekzand en door oude rivierlopen. In sommige delen zijn de zandkoppen aaneengesloten zodat grote essen zijn ontstaan, zoals bij Oudleusen en Varsen. De erven liggen aan de rand van de essen of meer verspreid in het landschap.

De nederzettingen zijn door erf- en wegbeplanting besloten van karakter. De essen zijn meer open, slechts de randen zijn beplant. In dit oude ontginningslandschap is de bebouwing sterk verweven met het landschap. De landschappelijke beplanting loopt door op de erven. Door het aanwezige reliëf hebben de nederzettingen een onregelmatige structuur. De boerderijen in het oude ontginningslandschap hebben een losse strooiing van gebouwen. Opvallend zijn de vele verschillende opstallen van schuren, kippenhokken, bakhuizen en hooibergen. Als dakbedekking werd vaak riet gebruikt. Karakteristieke beplantingselementen voor deze esnederzettingen zijn: houtwallen, singels, erfbossen, eiken- en populierengaarden, hagen, fruitbomen en losse (sier)bomen. In het gebied kwamen veel schaapskooien voor, deze zijn verdwenen.

Bij de grotere plaatsen als Dalfsen en Ommen zijn de escomplexen in het algemeen bebouwd met naoorlogse uitbreidingswijken.

De uitgestrekte heidevelden ten noorden en ten zuiden van de Vecht werden gebruikt voor het beweiden van de schapen. Toen behoefte ontstond aan meer cultuurgrond werd vanuit de oude kernen eind 19e en begin 20e eeuw de heide ontgonnen. Voorbeelden zijn het Leusener veld, het Ommenerveld, nabij Vinkenbuurt en het Dalfserveld. De naam -veld duidt op voormalige heidegrond. De percelering en situering van de erven is regelmatig (blokken). De erven hebben meestal singels als bescherming tegen de wind. Delen van de heide zijn bebost omdat deze onvruchtbaar waren en zich vooral leenden voor bosbouw.

Zowel ten noorden als ten zuiden van de Vecht zijn stuifzandgronden en rivierduinen ontstaan die onvruchtbaar waren en zich vooral leenden voor bosbouw (Beerzerveld, Witharen). Ook de Lemelerberg is bebost met naaldbout. Grote delen van de heide zijn nog bewaard gebleven.

Veel ontginningen waren kleinschalig, maar op enkele plaatsen is op grootschaliger wijze veen ontgonnen en is een veenkoloniaal landschap ontstaan. Deze gebieden liggen rond Nieuwleusen, Ruitenveen, Ommerschans en Dedemsvaart. Bij deze grootschaliger ontginningen liggen de erven in linten met de voorzijde naar de weg of aan de kanalen. De smalle en langgerekte percelen waren beplant met singels. Veel beplanting is in de loop der tijd verdwenen. Het gebied heeft veel van de karakteristieken verloren als gevolg van de ruilverkaveling. Het landschap is echter nog wel open en de structuur is nog zichtbaar in het landschap. Slechts in de directe omgeving van Nieuwleusen is het oorspronkelijke karakter bewaard gebleven.

Bijzonder zijn de vele havezaten en buitenplaatsen die nog steeds herkenbaar zijn door hun parken, lanen, bossen en gebouwen. Voorbeelden zijn Mataram, Huize Hessum, Huis Eerde, landgoed Vilsteren, 't Laer en kleinere zoals Leemcule, Ruitenborgh en Dijkzicht. Zij liggen meerendeels in de nabijheid van de Vecht, vooral aan de zuidzijde.

De kernen Dalfsen en Ommen zijn ontstaan bij doorwaadbare plaatsen in de Vecht. De ligging aan de Hessenweg, een handelsroute van Zwolle naar Duitsland, en aan De Vecht was gunstig voor de verdere ontwikkeling van ambachten en industrie zoals een bakkerij, een snelweverij en de cichorei- en zuivelfabrieken. In de omgeving van Dalfsen stonden omstreeks 1900 elf windmolens. De molen van Massier en de Westermolen zijn nu nog aanwezig. Langs de Hessenweg kwamen oude uitspanningen en herbergen voor (zoals de Landskroon bij Oudleusen).

De Vecht is in de loop der tijd gekanaliseerd en de loop is aanzienlijk verkort (meanders zijn afgesneden).

De stad Zwolle heeft landschappelijk gezien een bijzondere ligging. Evenwijdig aan de Overijsselse Vecht en de IJssel liggen enkele hoge dekzandruggen, afgewisseld met waterlopen die hier samenkomen en uitmonden in Het Zwarte Water (de Aa). Op deze ruggen ontwikkelde zich de stad waarbij verschillende oude nederzettingen in de uitbreiding werden opgenomen. Over deze ruggen liepen belangrijke wegen. De lager gelegen moerassige delen werden van oorsprong extensief gebruikt en pas na de Tweede Wereldoorlog ontwaterd en bebouwd.

De waterlopen vormden tevens een belangrijk onderdeel van de infrastructuur. Naar het oosten had Zwolle over water en weg verschillende verbindingen: het Lichtmiskanaal (de huidige A28) richting de Dedemsvaart (turf) en de Hessenweg (N 340) via Berkum en Hardenberg richting Duitsland (Hessisch laken).

Kenmerkende landschapstypologie

Essenlandschap

Kenmerken van dit landschap zijn: grote aaneengesloten bouwlanden en clusters van bouwlanden, de essen of enken. Deze komen voornamelijk voor op de flanken van stuwwallen en op hoger gelegen, aaneengesloten zandruggen. Op het bouwland hadden meerdere agrariërs hun percelen grond.

Het bouwland is open, alleen de randen zijn beplant met dichte singels of houtwallen (vee- en windkering).

De bouwlandcomplexen kennen een regelmatige percelering (stroken). De bebouwing is gesitueerd op de overgang van het bouwland naar de lager gelegen wei- en hooilanden. In de nabijheid van de bouwlanden liggen de woeste gronden (heide). De structuur van de nederzettingen wordt bepaald door de ligging, vorm en grootte van het bouwland of het complex van bouwlanden; flank-esdorp, kern-esdorp. De wegenstructuur is onregelmatig, het reliëf volgend. Het netwerk van wegen is dicht, er zijn nog veel zand- en halfverharde wegen.

Opvallend is de verzameling van diverse gebouwen en elementen in een losse strooiing. Bij de inrichting en oriëntatie van de gebouwen ging men wel uit van functionaliteit en efficiëntie.

Kampenlandschap

Het kampenlandschap lijkt in hoofdlijnen op het essenlandschap. Het kampenlandschap komt voor waar het reliëf een sterke afwisseling kent. De kampen (eenmansessen) werden evenals de essen en enken omgeven door singels en houtwallen waardoor het landschap fijnmazig is. De verkavelings- en wegenstructuur is onregelmatig. De erven liggen verspreid tussen de kampen (essenzworm en hoevenzwerm). In de nabijheid liggen de hooi- en weilanden en de woeste gronden (heide).

De bebouwingstypologie en de inrichting van het erf komen overeen met het essenlandschap.

Maten- en flierenlandschap

Dit type landschap wordt gevormd door de natte weilanden en hooilanden binnen een dorpsgebied, zoals die er waren omstreeks 1850 (voor de grote ontginningen). Deze maten (graslanden) en flieren (hooilanden) liggen nabij de waterlopen. Het overgrote deel van de maten en flieren is in onregelmatige blokken verkaveld maar soms komt ook strokenverkaveling voor. De verkaveling heeft een regelmatig karakter dan die in het kampenlandschap omdat het terrein vlakker is.

De afzonderlijke percelen worden van elkaar gescheiden door singels zodat een gesloten uiterlijk ontstaat. In dit landschap komt oorspronkelijk weinig of geen bebouwing voor. De bijbehorende boerderijen en nederzettingen zijn in een ander, aangrenzend landschapstype gelegen, waarmee het functioneel verbonden is.

Aan de voet van de stuwwallen en in "kom"-gebieden liggen de natte broekgebieden. Door goede ontwatering zijn deze landschappen (broekgebieden) halverwege de 20e eeuw ontgonnen tot grasland, de erven hebben daardoor kenmerken van de "moderne" tijd. Het landschap is regelmatig.

Oeverwal-ontginningslandschap

Karakteristiek voor dit type landschap zijn de oeverwallen, die gevormd zijn door afzettingen van grind en zand uit de rivieren. Vanouds waren de hoger gelegen oeverwallen aantrekkelijke woonplaatsen en zeer geschikt voor fruitteelt en akkerbouw vanwege de vruchtbare grond. De nederzettingen zijn onregelmatig van structuur. Het meest voorkomende type is het gestrekte esdorp of oeverwaldorp. De lagere gedeelten, de uiterwaarden en de komgronden, werden als weiland gebruikt.

De boerderijen zijn groot, type hallehuis (met T- of L-vormige uitbouw) en hebben een chique uitstraling

Uiterwaarden

Dit landschap is kunstmatig gevormd door de bedijking van een gedeelte van de Vecht.

De gronden, die tussen de rivier en de hoge winterdijk zijn gelegen, staan regelmatig onder water. In de uiterwaarden is veel jong zand en klei afgezet die door de baksteenindustrie is afgegraven (tichelgaten en steenfabrieken). De vruchtbare delen zijn tijdens droge perioden grotendeels in gebruik als weiland. Op veel plaatsen zijn meidoornhagen geplant, die dienden als veekering en voor boerengeriefhout.

Veenkoloniaal landschap

Omsloten door stuwwallen, dekzandruggen en het Drents plateau, hadden Noord-Twente en het gebied ten noorden van de Vecht een slechte natuurlijke afwatering. Hierdoor ontstonden in het Holoceen (10.000 jaar geleden tot nu) uitgebreide hoogveencomplexen.

Het grootste gedeelte van het hoogveen kenmerkt zich door commerciële vervening: het veenkoloniaal landschap. Het is in de jaren '50 van de 19e eeuw ontgonnen ten bate van de turfwinning. Ten behoeve van de ontwatering, de ontginning en de afvoer van de turf werden kanalen en zijkanalen (wijken) aangelegd. De rechte lijnen van deze vervoersassen bepaalden het nederzettingen- en verkavelingspatroon in het gebied.

Samengevat kenmerkt het veenkoloniale landschap zich door:

- Visuele openheid
- Moderne rationele verkaveling
- Streekdorpen (wegdorpen en esdorpen)
- Commerciële vervening sinds 1850
- Natuurgebieden (hoogveenvorming in proces)

Jong (heide)ontginningslandschap

Sinds omstreeks 1850 werden grote delen van de heidevelden en broeken (moerassige gronden), die voorheen als woeste gronden aan de rand van de marke lagen, in ontginning gebracht. De markedingen, waarvan een zeer groot deel plaats vond tussen 1840 en 1870, bevorderden dit proces. De gemeenschappelijke heidevelden en broekgronden werden verdeeld en aan particuliere eigenaars toegewezen.

Het landschap werd ontgonnen volgens een modern rationele verkaveling: grote rechthoekige of vierkante blokken. Opvallend zijn de strakke, rechte wegen in het gebied. Dit jong ontginningslandschap wordt grotendeels gekenmerkt door verspreide bebouwing.

De erven zijn hier minder groot en kennen een strakker patroon van gebouwen. Omdat de erven in open gebieden liggen, werden als windkering singels, bomenrijen of erfbossen geplant.

Ook hier komen voor eigen gebruik moestuinen en fruitgaarden voor.

De minder vruchtbare heidevelden werden bebost en kregen vaak een hakhout- of recreatiefunctie. De broekgronden dienden sinds de ontginning met name als grasland ten bate van de veeteelt.

Samengevat kenmerkt het jong ontginningslandschap zich door:

- Verspreide bebouwing
- Modern rationele verkaveling
- Houtwallen op heide: gesloten uiterlijk. Visuele openheid in de broekgronden
- Landbouw en bos op heide. Grasland op broekgronden.

Bron: cultuuratlas Provincie Overijssel

5.3 **Geomorfologie**

Statusgebieden

Het studiegebied is rijk aan geomorfologische waarden, veelal samenhangend met aanwezige dekzandruggen, oeverwallen, land- en stuifduinen, rivierduinen. Een deel van de elementen binnen het studiegebied wordt gezien als zeer waardevol, een zogenaamd GEA-object. Onderstaand is een beschrijving gegeven van voorkomende GEA-objecten, geomorfologisch en/of aardkundig waardevolle gebieden en van overige waardevolle geomorfologische vormen welke voorkomen in het studiegebied.

GEA-object 'het Vechtdal'

Het GEA-object Vechtdal bestaat uit een ruim 9.000 ha groot gebied dat zich ondanks de grote antropogene invloed (kanalisatie) kenmerkt door bijzonder veel geomorfologisch waardevolle elementen die nog gaaf en representatief zijn. Voordat de Vecht gekanaliseerd werd, had de rivier zeer veel meanders. Deze door de kanalisatie afgesneden rivierarmen zijn nog terug te vinden in het landschap in de vorm van oude lopen en ruggen.

Daarnaast komen er in het gebied rivierduinen voor. Uit historische analyse van de vroegere meanderlopen is gebleken dat de Vecht een zeer dynamisch riviersysteem was met grote laterale verplaatsingen in relatief korte perioden.

De harde ijzeroerbanken vormen een kenmerkend aspect van de bodems in het Vechtdal. Deze zijn ontstaan door de ondiepe kwelstromen vanuit het omringende en hoger gelegen dekzandlandschap naar de rivier toe.

Het is een zeer gevarieerd gebied met vochtige graslanden, droge rivierduinen, moerassige laagten, hoger gelegen akkers, bos en verschillende afgesneden rivierarmen.

Overige geomorfologische waarden

Het gebied de Zandbelten en Vlierbelten, gelegen tussen Ommen en Oudleusen, zijn oude land- en stuifduinen. Het oorspronkelijke microreliëf is nog duidelijk zichtbaar. Het gebied is geomorfologisch waardevol.

5.4 Cultuurhistorie

Statusgebieden

In de Nota Belvédère wordt één statusgebied genoemd welke gelegen is binnen het studiegebied: 'Belvédèregebied Vecht en Regge'.

Vecht en Regge

De Nota stelt dat het gebied van cultuurhistorische betekenis is met name vanwege het gave kleinschalige kamponginnings- en esdorpenlandschap, de landgoederen en buitenplaatsen en de archeologische waarden. De Vecht heeft grote invloed gehad op de natuurlijke vorming van het landschap en op de occupatiegeschiedenis van dit gebied. Grote delen van het kamponginningslandschap hebben hun kleinschaligheid en beslotenheid van voor de grote landbouwhervormingen behouden. Daardoor is de occupatiegeschiedenis nog in de structuur van het oude landschap herkenbaar. Het gebied langs de Vecht en de Regge is archeologisch zeer rijk. Hier lag één van de belangrijkste bewoningsconcentraties van het oostelijk zandgebied. In het gebied is een groot aantal nederzettingen bekend. Het gaat om resten van het Palaeolithicum tot de Middeleeuwen, waarbij bewoningssporen uit de Laat Romeinse Tijd en de Vroege Middeleeuwen een bijzonder rijke component vormen. De samenhang tussen de nederzettingen is in brede zin, in tijd en ruimte en in relatie tot de morfologische differentiatie van het landschap, naar verwachting (zeer) goed bewaard gebleven.

Bijzonder is de vroeg 19e eeuwse landgoederengordel langs de Vecht en de bijbehorende bossen. (Resten van) kastelen, landhuizen, havezaten en oude (Saksische) boerderijen dateren uit de 14e eeuw en later. De nog bestaande bouwwerken geven een goed beeld van de esthetische idealen van vooral de Romantiek.

Als belangrijke fysieke dragers noemt de Nota Belvédère:

- nederzettingen en grafvelden uit prehistorie en Middeleeuwen in relatie tot de morfologische differentiatie van het landschap,
- de essen die een schat aan archeologische informatie bevatten,
- grafheuvels Ommen-Calsum en kasteelbelt het Laar en Ommen,
- de (resten van) kastelen, kasteelplaatsen (Vilsteren) en havezaten,
- de landgoederengordel langs de Vecht en benedenloop van de Regge met de vele landgoederen, landhuizen en buitenplaatsen, veelal vormgegeven in de esthetische idealen van vooral de romantiek,
- de oude Saksische boerderijen,
- de fraaie dorpsgezichten van oude nederzettingen zoals Vilsteren (beschermde), onderdelen van de Loozensche linie ten noordoosten van Hardenberg (buiten het studiegebied gelegen),
- het landschappelijk ensemble van het esdorpen- en kamponginningslandschap met:
 - de rivier en beek deels in meanderpatroon,
 - de openheid van rivier- en beekdal tegenover de sterk besloten randen,
 - de landgoederen en bossen,
 - het historische agrarische gebruik onder andere op koelanden en restanten van voormalige hooilanden,
 - de reeks van dorpen en open escomplexen aan de rand van de dalen,
 - de oude ontginningsspatronen (met onregelmatige verkavelingen),
 - de beslotenheid en de kleinschalige afwisseling van bossen, bosjes, houtwallen, akkers en velden.

Overige cultuurhistorisch waardevolle gebieden

Behalve het Belvédèregebied zijn binnen het studiegebied nog cultuurhistorisch waardevolle gebieden en elementen aanwezig. Het belangrijkste gebied waaraan een hoge cultuurhistorische waarde is toegekend is het veenkoloniale landschap ten zuiden van Nieuwleusen. Hier is het oorspronkelijk karakter van het veenkoloniale landschap bewaard gebleven. De smalle, langgerekte percelen zijn hier beplant met singels. Ook ten noorden van Oudleusen bevindt zich een aantal oude ontginningen. In de meeste veenkoloniale ontginningen is door de ruilverkaveling de beplanting veelal verdwenen.

Daarnaast vormt de buurtschap Witharen en de Witharenweg een bijzonder onderdeel van het heideontginningslandschap. Deze weg is ontstaan als een ontginningslint van het gebied waardoor er veel oude boerderijen van begin 1900 gevestigd zijn. Deze buurtschap valt op door zijn kleinschalig en oud karakter tussen de rechte lijnige verkaveling van het overige gebied. Tussen de erven liggen diverse kleine bosjes en de weg is gedeeltelijk beplant met bomenrijen. De erven en gebouwen zijn vaak nog authentiek terwijl er her en der nieuwe functies in de gebouwen zijn gevestigd. Een bijzondere waarde van dit gebied is dat het nog een bepaalde historische uitstraling heeft.

De Witharenweg

Monumenten

In het studiegebied komt een aantal Rijks- en gemeentelijke monumenten voor. Tussen Zwolle en Dalfsen liggen enkele monumenten aan de N 340. Dat betreffen met name boerderijen (gemeentelijke en rijksmonumenten). In het gebied waar de verschillende alternatieve tracés zijn geprojecteerd, liggen geen monumenten.

Monumenten aan de N 340. links Hessenweg 4 (gemeentelijk en rijksmonument), rechts Rosengarde (Rijksmonument)

Overige waardevolle cultuurhistorische elementen

Beschermde stads- en dorpsgezichten

In de directe omgeving van de N 340 bevinden zich geen beschermde stads- en dorpsgezichten. In de verdere omgeving bevinden zich:

- beschermd dorpsgezicht Ommerschans;
- beschermd dorpsgezicht Vilsteren;
- beschermd stadsgezicht Zwolle.

Landgoederen en buitenplaatsen

Landgoederen en buitenplaatsen zijn beeldbepalend voor grote delen van het Overijsselse landschap, dit geldt zeer zeker ook voor Noordoost-Overijssel. In het studiegebied bevinden zich rondom de aan de Vecht gelegen kernen Dalfsen en Ommen concentraties van landgoederen en buitenplaatsen. Landgoederen en buitenplaatsen zijn zowel cultuurhistorisch als landschappelijk van groot belang. Het gaat daarbij niet alleen om de huizen, maar ook om de bijgebouwen, de bijbehorende tuinen, parken, lanen en bossen en om de boerderijen met bijbehorende landerijen. In de 17e eeuw ontstaat de traditie van het burgerlijk landgoed: de buitenplaats. Gefortuneerde kooplieden (patriciërs) begonnen hun geld te beleggen in buitens ofwel luthoven. Deze buitenplaatsen werden in eerste instantie vooral als zomerhuis gebruikt. Door het bezit van pachtboerderijen en de uitoefening van bosbouw en jacht werden de buitenplaatsen kostendekkend gemaakt. In vergelijking tot de oudere vesten zijn deze landgoederen vaak wat kleiner. Hofwijk en Ankum zijn voorbeelden van buitenplaatsen in dit gebied.

De bosrijke omgeving van Dalfsen was in de 18^e en 19^e eeuw bijzonder geliefd als vestigingsplaats voor welgestelden. De buitenplaatsen uit deze periode worden ook wel jonge buitenplaatsen genoemd. Landgoed Dijkzicht is hier een voorbeeld van.

Kastelen en havezaten

In Noordoost-Overijssel komen op de zandruggen langs de Vecht tal van (voormalige) havezaten voor. Deze zijn later vaak verbouwd tot buitenplaats of boerderij. Veel havezaten zijn in de loop der tijd verdwenen, soms herinnert alleen de percelering of aanleg nog aan een voormalige havezate.

N 340 Hessenweg

De Hanzesteden waren over land met elkaar verbonden door middel van Hanzewegen. Een deel van dit netwerk van wegen werden in de zeventiende eeuw door de Hessen in gebruik genomen. Dit waren de internationale vrachtvervoerders van de die eeuw en waren afkomstig uit de omgeving van de stad Kassel, dat ligt in het Duitse Hessen. De hessenwegen liepen op verschillende plaatsen vanuit Duitsland door ons land naar steden als Zwolle, Deventer en Amersfoort. In deze steden werd de vracht overgeladen op schepen, om verder te worden vervoerd naar bijvoorbeeld het handelscentrum Amsterdam.

De Hessen gebruikten voor het vervoer van hun vracht bredere karren dan normaal in Nederland gebruikelijk waren. Hun wagens pasten dan ook niet in het spoor van de landelijke karren. Ze hadden hun eigen meters brede hessenwegen. Veel breder dan de Hanzewegen uit de eeuwen daarvoor.

De N 340 tussen Zwolle en Ommen is zo'n hessenweg. De N 340 heeft nog steeds de benaming Hessenweg, maar het traject wijkt wel af van de oorspronkelijke hessenweg. Deze boog bij Varsen namelijk af naar het noorden. De huidige weg heet daar ook niet voor niets Hessenweg west. En de hessenweg liep verder door het Ommerbos richting herberg de Hongerige Wolf.

(www.ommervechtdagen.nl).

De weg was vanaf de late middeleeuwen een constante in het landschap: het tracé van de Hessenweg was en is een landschapvolgend en -vormend element. De Hessenweg volgde grotendeels de scheiding van het doorgaans open heidegebied ten noorden en het meer besloten Vechtdal ten zuiden. Op deze wijze werd het geaccidenteerde terrein langs de rivier ontweken, terwijl de grond nog stevig genoeg was om de karren te dragen. Ten oosten van Oudleusen loopt de weg tussen verschillende zandbulten door. Deze bulten waren het gevolg van zandverstuivingen rond de weg. De geografisch gunstige ligging van de weg maakt het aannemelijk dat de route veel ouder is dan het gebruik als handelsroute vanaf de middeleeuwen doet vermoeden.

De route van de Hessenweg vermijdt verder de kernen van Dalfsen en Ommen. Dit lijkt een algemeen kenmerk te zijn van Hessenwegen in Nederland. Er wordt wel aangenomen dat hiermee

mogelijke tollen werden vermeden, maar het is ook goed mogelijk dat de overheden de Hessenwagens zo veel mogelijk uit de eigen kernen weerden om beschadiging van wegen te voorkomen. Bovendien waren de wegen door het geaccidenteerde terrein moeilijker begaanbaar voor zwaarbeladen wagens. Het gebruik van de Hessenweg was zeer belangrijk. Het verkeer moet zelfs zeer intensief zijn geweest, getuige het grote aantal herbergen langs de weg. Op de Hottinger-atlas staan 't Witte Hert (of Hart), 't Witte Paard, De Landscroon, 't Swarte Paard, D'Olde Haar, De Nieuwe Haar. Er zijn ook aanwijzingen dat het galgenveld van het schoutambt van Dalfsen was gelokaliseerd aan de weg: dit had als voordeel dat het ver buiten de dorpskern zelf lag, maar wel aan voorbijgangers als afschrikwekkend voorbeeld kon dienen.

In de negentiende eeuw nam het belang van de Hessenwegen voor de handel snel af, hoewel de benaming veelal werd gehandhaafd. De wegen bleven dan ook bestaan. De route tussen Zwolle en Duitsland nam echter in de negentiende eeuw in betekenis af, vooral nadat rond 1840 de langs de Vecht lopende wegen tussen Zwolle en Dalfsen en Ommen werden verhard. De Hessenweg werd met de ontginningen van het heidegebied na 1850 wel van belang, maar bleef tot 1905 een zandweg. Bij de verharding van de weg werd het tracé gedeeltelijk verlegd. Ten oosten van Oudleusen werd de weg zuidwaarts verbonden met de Varsenerdijk. Hierdoor het tracé van de weg naar het zuiden toe omgebogen, zodat de kern van Ommen nu ook met de weg werd verbonden. Na de verharding nam de betekenis van de oude Hessenweg voor de oost-westverbinding weer toe. De weg is daarna nog meermalen verbreed en verbeterd.

(Uit: "Van de weg af gezien, het Hessenwegtracé (N 340), een cultuurhistorische analyse", Het Oversticht, Zwolle).

Juist de ligging van de huidige N 340 is van cultuurhistorische waarde, omdat deze deels nog het oorspronkelijk tracé volgt. Het uiterlijk van de oorspronkelijke hessenweg is vanzelfsprekend wel veranderd en aangepast aan de schaal en aard van het verkeer.

5.5 **Landschap**

Statusgebieden landschap

Binnen het studiegebied bevinden zich geen Nationale landschappen.

Er zijn wel gebieden aangeduid welke een landschappelijke waarde hebben volgens het Streekplan Overijssel. Deze worden hieronder genoemd.

Provinciaal waardevol historisch landschap, waardevol oud landschap rondom de Vecht

Het Vechtdal is aangeduid als waardevol historisch landschap. Het gebied is landschappelijk zeer waardevol vanwege de diversiteit aan landschappelijke elementen: essen, eenmansesjes, landgoederen, havezaten, buitenplaatsen, beplantingselementen, singels, laanbeplanting, kleinschalig micoreliëf etc. Dit gehele gebied is dan ook aangeduid als GEA-object én als Belvédèregebied en is dus aangeduid als 'statusgebied aardkunde' en 'statusgebied cultuurhistorie'.

Provinciaal waardevol historisch landschap, waardevol jong landschap, tussen Dalfsen en Nieuwleusen

Het veenkoloniale landschap ten zuiden van Nieuwleusen is deels aangeduid als waardevol historisch jong landschap. Ooit waren de smalle en langgerekte percelen binnen veenkoloniën beplant met singels. Veel beplanting is in de loop der tijd verdwenen. Het landschap heeft veel van de karakteristieken verloren als gevolg van de ruilverkaveling. Maar de openheid en de structuur is nog zichtbaar in het landschap. In de directe omgeving van Nieuwleusen is het oorspronkelijke karakter van het veenkoloniale landschap bewaard gebleven. De smalle, langgerekte percelen zijn hier beplant met singels.

Provinciaal waardevol besloten kleinschalig landschap rondom Dalfsen

Dit gebied is gelegen langs de Vecht en vormt een overlap met het hierboven beschreven statusgebied 'waardevol historisch oud landschap'.

Provinciale Landgoederenzone Vecht + stroomruggen IJssel

Ten zuiden van de N 340 ligt de provinciale landgoederenzone Vecht en stroomruggen IJssel. De samenhang van elementen maken een landgoed herkenbaar: lanen, monumentale gebouwen,

afwisseling van bos en landbouwgebied, water, verspreid gelegen boerderijen in dezelfde stijl opgetrokken en dergelijke.
De landgoederenzone vormt een overlap met het hierboven genoemde waardevolle historische oude landschap en waardevolle besloten kleinschalig landschap.

Visueel ruimtelijke waarden

Zandbelten en Vlierbelten

Het gebied gelegen tussen Oudleusen en Ommen maakt onderdeel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) en bevat een aantal bosgebieden, gelegen op land- en stuifduinen, de Zandbelten en de Vlierbelten. Het gebied kent veel microreliëf, is voornamelijk beplant met naaldbos en kent een rationele verkaveling. De N 340 doorsnijdt deze bosgebieden deels. Als geheel wordt dit gebied beschouwd als landschappelijk waardevol.

Varsenerveld

Het Varsenerveld is een restant van het grotendeels ontgonnen veengebied. Varsenerveld bestaat uit natte heide- en naaldbosgebied. Bij de verkiezing van de mooiste plek van Nederland in 2006 (NCRV) is het Varsenerveld als tweede geëindigd.

Bospercelen rondom Dalfsen

Tussen Dalfsen en Oudleusen komen ook enkele kleinere oudere boscomplexen voor, welke beeldbepalend zijn binnen het verder nagenoeg open landschap. Ook deze zijn als waardevol aan te merken.

Openheid in het gebied ten noorden van de N 340

Het landschap ten noorden van de N 340 is voornamelijk in agrarisch gebruik en er liggen veel boerderijen verspreid op regelmatige afstanden van elkaar en uit dezelfde bouwperiode. Het betreft vooral melkveehouderijen. Al meerdere decennia vindt schaalvergroting in de landbouw plaats en de hiermee samenhangende functieverandering van boerderijen naar bijvoorbeeld woningen e.d. Dit proces schrijdt nog steeds voort. De kavels en bedrijven worden groter en als er nog beplantingen zijn worden deze vaak verwijderd.

Karakteristiek voor dit deel van het studiegebied is de openheid. De zichtlijnen en openheid zijn als waardevol aan te duiden.

Overige landschappelijke waarden

Behalve deze gebieden geldt ook voor de overige delen van het studiegebied dat verspreid over het gebied zeer veel landschapselementen, singels, waterlopen en karakteristieke boerderijen aanwezig zijn. Deze waarden zijn vanwege het diffuse karakter niet in kaart gebracht. Daarnaast bevinden zich in het studiegebied enkele Natuurschoonwet (NSW) landgoederen. Landgoed / Beeldentuin Anningahof is hier een voorbeeld van³.

Belevingswaarde

De beleving van het landschap is beschreven vanuit het perspectief van de gebruiker en de weggebruiker op basis van het belevingswaardenonderzoek Hessenweg.

Gebruiker

Op basis van het belevingswaardenonderzoek is het studiegebied in te delen in: het (zuid)oostelijk deel, het vechtdal, het noordwestelijk landbouwgebied en het gebied ten westen van de spoorlijn Zwolle-Meppel.

Het zuidoostelijk deel van het studiegebied wordt door de gebruikers gezien als een zeer aantrekkelijk, bosrijk gebied met veel afwisseling (in het bijzonder bij Varsen). Het karakter van dit gebied wordt bepaald door:

- Onregelmatig patroon van bossen en open stukken landbouwgrond met enkele bijzondere elementen zoals belten, zandverstuivingen en stukjes heide;
- Kronkelige wegen en zandpaden;

³ Niet alle Natuurschoonwet (NSW) landgoederen vertegenwoordigen ook een landschappelijke waarde. Bij de effectbeoordeling wordt hier rekening mee gehouden.

- Onregelmatig kavelpatroon;
- Hoogteverschillen (glooiende elementen als belten en essen, elementen van het Vechtdal);
- Kleinschalig karakter;
- Oude gebouwen als schuren en boerderijen.

Het Vechtdal wordt gewaardeerd door de natuurwaarden en het kleinschalig rivierdal. Het karakter van dit gebied wordt bepaald door:

- Kleine rivier met beekachtig karakter;
- Schoon water met veel vissoorten;
- Natuurlijk karakter van de oevers, oude armen, rivierduinen etc;
- Hoogteverschillen;
- Mogelijkheden om de Vecht te zien/beleven.

Het open, agrarisch karakter van het gebied ten noorden van de N 340 wordt door de gebruikers gewaardeerd. Het karakter van dit gebied wordt bepaald door:

- Agrarisch karakter met boerderijen en landbouwgronden;
- Openheid;
- Rechte wegen;
- Rechthoekig verkavelingspatroon.

Het gebied ten westen van de spoorlijn Zwolle-Meppel is te karakteriseren als een modern industriegebied (Hessenpoort). Dit gebied wordt door de gebruikers het minst gewaardeerd. Het karakter van dit gebied wordt bepaald door:

- Grote gebouwen
- Lichtoverlast
- Verkeersdrukke

Weggebruiker

Het huidige tracé van de N 340 tussen Zwolle en Ommen loopt langs en door de diverse landschapstypen van het gebied. In het westen ligt de weg in de grootschalige heideontginning, van de aansluiting met de A28 tot Oudleusen. In het meest westelijke deel ligt de N 340 zeer dicht naast het rivierdal van de Vecht, waardoor de dijken zeer goed zichtbaar zijn.

Rondom Oudleusen doorkruist de weg het van oorsprong kleinschalige essen- en kampenlandschap. De dichtheid van het aantal erven is hier groter dan in de heideontginningen waardoor het landschap hier kleinschaliger is. Dit wordt met name veroorzaakt door de erfbeplantingen. Bossen en houtwallen zijn hier door de jaren heen grotendeels verdwenen. Tussen Oudleusen en de aansluiting met de N348 nabij Ommen doorkruist de weg de randzone van de boscomplexen de Zandbelten en de Vlierbelten. Vanaf de N 340 is het landschap besloten door de hoge opgaand beplantingen aan weerszijden.

Algemeen ontbreekt op het gehele tracé wegbegeleidende beplanting in de vorm van bomen. Dit versterkt de beleving van de openheid van het landschap en maakt het grote aantal erven langs het tracé goed zichtbaar. Alleen op enkele punten bevinden zich korte bomenrijen tussen de parallelwegen, zoals bij Oudleusen en de Rosengarde.

Concluderend is het beeld voor de weggebruikers afwisselend door verschillende landschapstypen en het grote aantal erven langs de weg. Toch wordt door de weggebruikers aangegeven het landschap saai te vinden. Er zijn geen bijzondere of opvallende punten en de N 340 wordt vooral gezien als een efficiënte verbindingsweg.

6 *Autonome ontwikkeling*

6.1 *Inleiding*

De autonome ontwikkeling beschrijft de toekomstige toestand van het milieu in het studiegebied wanneer de opwaardering van de N 340 niet plaatsvindt. Het peiljaar betreft 2020. Zoals eerder vermeld, vormt de autonome ontwikkeling samen met de huidige situatie de referentie voor het beoordelen van de effecten van de opwaardering van de N 340. Ook de autonome ontwikkeling wordt betrokken bij de probleemanalyse.

In de onderstaande paragrafen is de autonome ontwikkeling per beoordelingscriterium beschreven. Het studiegebied wordt daarbij van west naar oost doorlopen.

In zijn algemeenheid geldt dat er sprake is van een verdergaande ontwikkeling van bedrijventerreinen en nieuwe woongebieden. Deze ontwikkelingen leggen druk op de instandhouding van de aanwezige aardkundige, cultuurhistorische en landschappelijke waarden.

6.2 *Aardkunde*

Het beleid van de provincie Overijssel is gericht op het behoud van de aardkundige waarden in het gebied. Er zijn geen concrete projecten in gebieden met aardkundige waarden geïdentificeerd die van invloed zijn op deze waarden. Er worden dan ook geen veranderingen voorzien.

6.3 *Cultuurhistorie*

Bij realisatie van natuurontwikkeling in combinatie met verruiming van het winterbed langs de Vecht zal het karakter van het landschap lokaal veranderen en dus (overwegend positief) van invloed zijn op de ruimtelijke kwaliteit van het statusgebied met cultuurhistorische waarden (Belvédèregebied Vecht-Regge).

Ook de verdere ontwikkeling van de nieuwbouwwijk Gernermarke ten oosten van Dalfsen is mogelijk van invloed op de ruimtelijke kwaliteit van het statusgebied met hoge cultuurhistorische waarden (Belvédèregebied Vecht-Regge).

6.4 *Landschap*

Ontwikkelingen landbouw

Lokaal kan het landschap beïnvloed worden door schaalvergroting in de landbouw en toevoeging van intensieve veehouderijbedrijven binnen de Landbouwonwikkelingsgebieden (toevoeging bouwmassa en (erf)beplanting). Binnen de begrenzing van de EHS worden agrariërs met subsidies (Provinciale Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer, PSAN) gestimuleerd natuur op landbouwgronden te ontwikkelen en beheren. Deze natuur kan bijvoorbeeld bestaan uit weidevogelpopulaties, akkerranden, landschapselementen of snelgroeiend bos.

Ontwikkelingen natuur

De ecologische hoofdstructuur en de ecologische verbindingzones worden verder ontwikkeld waardoor ecologische waarden worden ontwikkeld en versterkt.

Ruimte voor de Vecht

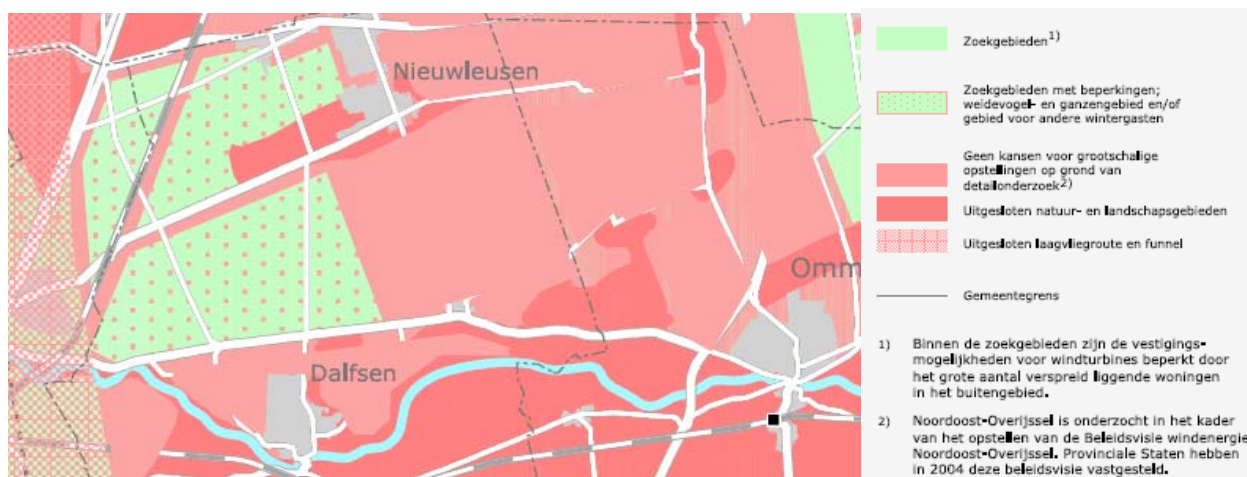
Een andere belangrijke ontwikkeling vindt plaats in het Vechtdal, waar men een rivierdalbrede inrichting van de rivier beoogt met behoud en herstel van natuur en landschap. Dit betekent dat meer gronden in het gebied weer voor waterberging worden ingericht en het profiel van de rivier wordt aangepast.

Hessenpoort en Vechtpoort

Bij Zwolle zal de in het Structuurplan genoemde uitbreiding van bedrijventerrein Hessenpoort en de realisatie van de mogelijke woningbouwlocatie Vechtpoort van invloed zijn op de landschappelijke kwaliteit van de Vechtcorridor.

Windenergie Dalfserveld

De provincie Overijssel heeft zoekgebieden aangewezen voor de grootschalige opstelling van windturbines (bron: Streekplan Overijssel 2000+).

Zoekgebieden windenergie (Streekplan Overijssel 2000+, incl. partiele herziening windenergie)

Provinciale Staten hebben in maart 2004, op grond van de Beleidsvisie Noordoost-Overijssel ingestemd met het bieden van mogelijkheden voor het plaatsen van windturbines in de twee meest kansrijke gebieden Dalfserveld en Dedemsvaart-Zuid. In deze twee meest kansrijke gebieden worden per gebied maximaal acht windturbines in cluster of lijnvorm toegestaan. Voor de drie andere kansrijke gebieden in Noordoost-Overijssel (Tolhuislanden, Staphorst-Zuid en Nieuwleusen-West), kunnen de betrokken gemeenten plannen voor windturbines toetsen aan de voorwaarden die in het streekplan en in het uitvoeringskader zijn beschreven. Een goed landschappelijk ontwerp is uitgangspunt voor alle opstellingen.

Zoekgebieden windenergie. Legenda, groen: meest kansrijk, licht groen: kansrijk, rood: geen kans voor grootschalige opstelling (bron: Beleidsvisie Noordoost-Overijssel)

De gemeenteraad van Dalfsen heeft onlangs besloten dat er vier windmolens kunnen worden geplaatst in Nieuwleusen-West.

6.5 *Probleemanalyse*

De vergelijking van de referentiesituatie met de beleidsdoelen en plannen voor het aspect landschap, maakt duidelijk of er knelpunten zijn voor het behalen van de beleidsdoelen en plannen indien er niets wordt gedaan aan de N 340.

De huidige N 340 is grotendeels geprojecteerd op de oude Hessenweg. Deze volgde het natuurlijk landschap op de overgang hoog-laag (droog-nat). Het huidige landschap is rondom de Hessenweg ontstaan. Er lijkt sprake te zijn van een landschappelijk conflict, doordat landschappelijke eenheden doorsneden zijn (zoals de bospartijen van Zandbelten en Vlierbelten tussen Oudleusen en Ommen), het landschap heeft zich echter min of meer gevormd naar de weg. Weg en landschap zijn met elkaar verweven.

De schaal van de weg is echter in de loop van de tijd veranderd. Waar de Oude Hessenweg ooit bestond uit brede karrensporen, bestaat de huidige N 340 uit een brede asfaltweg met parallelwegen en is daardoor duidelijk aanwezig en beleefbaar in het landschap.

Tussen Zwolle en Dalfsen raakt de N 340 de dijken van de Overijsselsche Vecht, waardoor eveneens een schaalconflict is ontstaan met de kleinschaligheid van de dijken. Het bieden van meer ruimte voor de rivier door teruglegging van de dijken is hier niet mogelijk door aanwezigheid van de N 340. In algemene zin kan tot slot geconcludeerd worden dat er als gevolg van autonome ruimtelijke ontwikkelingen sprake is van een toenemende druk op bestaande landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Een deel van het Belvédèregebied Vecht en Regge valt samen met het inmiddels ontwikkelde bedrijventerrein Hessenpoort. De waarde van het Belvédèregebied ter hoogte van Hessenpoort is discutabel mede als een eventueel effect op dit gebied door ruimtelijke ingrepen. In de beoordeling is echter uitgegaan van nieuw ruimtebeslag op de de statusgebieden, zoals door overheden bestemd.

7 Effectbeschrijving

7.1 Inleiding

Doel van de effectbeschrijving is om de effecten van de alternatieven in kaart te brengen en de alternatieven onderling te vergelijken op basis van effecten.

Het effectenonderzoek N 340 bestaat uit een objectieve effectbeschrijving waarbij de effecten van de verschillende voorgestelde oplossingen zoveel mogelijk kwantitatief zijn uitgedrukt in eenheden als aantallen, kilometers, hectares *et cetera*. Waar dat niet mogelijk is gebleken, is een kwalitatieve score gegeven. Voor de effectvergelijking worden alle kwantitatieve scores eveneens gewaardeerd op een kwalitatieve schaal. Uiteindelijk vindt de effectvergelijking dus plaats op basis van kwalitatieve scores.

Van kwalitatieve criteria en scores is bekend dat ze bij belanghebbenden vaak ter discussie staan. Ze lijken vaak willekeurig en soms zelfs subjectief of relatief te worden toegepast. Daarom is voor dit project een zoveel mogelijk transparante en navolgbare methodiek toegepast die bij het toekennen van kwalitatieve scores nauwelijks nog ruimte laat voor discussie: de methode is gebaseerd op een consistente benadering van aard, omvang en ernst van een effect. De aard van het effect moet helder zijn vastgelegd in het beoordelingscriterium. Vervolgens kan een score worden toegekend op basis van professionele deskundigheid, op een schaal van omvang x ernst, volgens onderstaande opzet.

Waarde / ernst negatieve effecten	Beperkte omvang	Grote omvang	Zeere grote omvang
Weinig waarde/niet ernstig	0	0	0/-
Enige waarde/matig ernstig	0	0/-	-
Waardevol/ernstig	0/-	-	--

Belang positieve effecten	Beperkte omvang	Grote omvang	Zeere grote omvang
Weinig belangrijk	0	0	0/+
Belangrijk	0	0/+	+
Zeere belangrijk	0/+	+	++

De plussen en minnen staan hierbij voor:

Waardering effecten	Omschrijving
--	Zeer groot negatief effect
-	Groot negatief effect
0/-	Gering negatief effect
0	Geen verandering (referentie)
0/+	Gering positief effect
+	Groot positief effect
++	Zeer groot positief effect

Kwalitatieve beoordelingscriteria

De effectbepaling en – beoordeling wordt gebaseerd op:

- Kwaliteit: veranderingen in beleving (visueel ruimtelijke aspecten, licht, geluidsschermen) en versnippering van aaneengesloten landschappen.

Kwantitatieve beoordelingscriteria

De effectbepaling wordt gebaseerd op:

- Aantasting door vernietiging: veranderingen in (karakter van) Nationale landschappen, Belvédèregebieden, geomorfologisch waardevolle objecten, cultuurhistorisch waardevolle lijnen en vlakelementen. Hiervoor wordt het ruimtebeslag in ha van de verschillende varianten bepaald op Nationale landschappen, GEA-objecten en cultuurhistorisch waardevolle vlakelementen.

De effectbepaling heeft een 1-op-1 relatie met de omvang van het effect. Deze relatie is in onderstaande tabel weergegeven.

Beoordelingscriterium	Beperkte omvang	Grote omvang	Zeer grote omvang
Aantasting geomorfologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden	<5 hectare	5-20 hectare	>20 hectare

De effectbeoordeling omvat vervolgens de ‘vertaling’ van de effectbepaling naar een kwalitatieve score. De relevante vraag die hierbij wordt beantwoord is “hoe erg is deze aantasting?”. Het gaat dus niet alleen om hoeveel ha er wordt aangetast, maar ook om de waarde van hetgeen wordt aangetast en de ernst van de aantasting. Bijvoorbeeld scoort aantasting van statusgebieden (Nationale landschappen, Belvédèregebieden en GEA-objecten) negatiever dan aantasting van overige landschappelijke, cultuurhistorische en aardkundige waarden. Ook is een nieuwe doorsnijding ernstiger dan verdere aantasting bij een bestaande doorsnijding. In de volgende paragrafen wordt bij elk kwantitatief beoordelingscriterium een toelichting gegeven op de wijze van effectbeoordeling.

7.2 Aardkunde / geomorfologie

Onderstaande tabel geeft de berekende effecten weer per alternatief. Daarna volgt per deelcriterium een toelichting en beoordeling voor alle beoordelingscriteria, gevolgd door een kwalitatieve effecttabel.

Effectbepaling

Aardkunde	0 +	0 + +	Net 80	Net 100	O 100 2x1	O 100 2x2	M 100 2x1 noord	M 100 2x1 zuid	M 100 2x2 noord	M 100 2x2 zuid	L 100 2x1 noord	L100 2x1 zuid	L 100 2x2 noord	L 100 2x2 zuid
Aantasting statusgebieden geomorfologie (GEA-objecten) (hectaren)	0,04	0,4	0,05	7,0	7,0	9,0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aantasting overige geomorfologische waarden	0,06	0,5	0,1	4,4	4,4	6,1	1,0	3,1	1,6	4,0	0	2,1	0	2,4

Effectbeoordeling

Aardkunde	0 +	0 + +	Net 80	Net 100	O 100 2x1	O 100 2x2	M 100 2x1 noord	M 100 2x1 zuid	M 100 2x2 noord	M 100 2x2 zuid	L 100 2x1 noord	L100 2x1 zuid	L 100 2x2 noord	L 100 2x2 zuid
Aantasting statusgebieden geomorfologie (GEA-objecten)	0	0	0	0/-	0/-	0/-	0	0	0	0	0	0	0	0
Aantasting overige geomorfologische waarden	0	0	0	0	0	0	0	0/-	0	0/-	0	0/-	0	0/-

Aantasting statusgebieden

Toelichting effectbeoordeling

Statusgebieden, zoals het GEA-object Vechtdal, worden gezien als waardevol. Aantasting is dus altijd negatief, maar een nieuwe doorsnijding vormt een grotere aantasting dan uitbreiding van het bestaande tracé van de N 340. Dit leidt tot de volgende beoordeling van de ernst van de aantasting; indien er sprake van ruimtebeslag door een nieuwe doorsnijding is er sprake van een ernstige aantasting. Bij ruimtebeslag door uitbreiding van het bestaande tracé, is de aantasting matig ernstig. Dit is echter geen 'rigide stelregel'. Indien mitigerende maatregelen of andere

omstandigheden hiertoe aanleiding geven, kan gemotiveerd afgeweken worden van deze wijze van effectbeoordeling.

Opwaardering huidige N 340 (0+, 0++, Net80 en Net 100)

De alternatieven 0+, 0++, Net80 en Net 100 volgen het huidige tracé van de N 340. Er is dan ook geen sprake van een nieuwe doorsnijding. Effecten op het geomorfologische statusgebied Vechtdal bestaan uit een nieuw ruimtebeslag 0,4 ha voor het alternatief 0++. Dit is minder dan 5 ha en daarom beoordeeld als neutraal (0). Het nieuwe ruimtebeslag van 0,04 ha van alternatief 0+ en 0,05 ha van het alternatief Net80 is nagenoeg verwaarloosbaar en daarom eveneens als neutraal beoordeeld (0). Het alternatief Net100 heeft een ruimtebeslag van 7,0 ha en is daarom als een gering negatief effect beoordeeld (0/-).

Ombouw (O100 2x1 en O100 2x2)

De alternatieven O100 2x1 en O100 2x2 volgen grotendeels het huidige tracé van de N 340. Aan de westzijde wordt een alternatief tracé gevolgd. Effecten op het geomorfologische statusgebied Vechtdal bestaan uit een nieuw ruimtebeslag (bij de bestaande doorsnijding) van 7,0 en 9,0 ha voor de alternatieven O100 2x1 en O100 2x2. Dit is meer dan 5 ha, maar minder dan 20 ha en is daarom beoordeeld als een gering negatief effect (0/-).

Middellange omleidingen (M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid)

De alternatieven M100 2x1 noord, M100 2x2 noord, M100 2x1 zuid en M100 2x2 zuid volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Er kan daardoor een afwaardering van de huidige N 340 plaatsvinden ter hoogte van de doorsnijding van het GEA-object Vechtdal.

Er vindt geen nieuw ruimtebeslag plaats binnen het geomorfologisch statusgebied Vechtdal en is daarom als neutraal (0) beoordeeld.

Lange omleidingen (L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord, L100 2x2 zuid)

Alle Lange omleidingsalternatieven volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Er kan daardoor een afwaardering plaatsvinden van de huidige N 340 en dus ook ter hoogte van de doorsnijding door het GEA-object Vechtdal.

Er vindt geen nieuw ruimtebeslag plaats binnen het geomorfologisch statusgebied Vechtdal en is daarom als neutraal (0) beoordeeld.

Aantasting overige aardkundige objecten

Toelichting effectbeoordeling

Het aardkundige object 'oude land- en stuifduinen Zandbelten en Vlierbelten' is eveneens een aardkundig object van waarde. Aangezien er geen (beschermings)status geldt voor dit object, wordt aantasting minder zwaar beoordeeld dan wanneer er sprake zou zijn van aantasting van een statusgebied zoals het GEA object Vechtdal.

Ook hier geldt dat een nieuwe doorsnijding een grotere aantasting vormt dan uitbreiding van het bestaande tracé van de N 340. Dit leidt tot de volgende beoordeling van de ernst van de aantasting: indien het ruimtebeslag door een nieuwe doorsnijding betreft, is er sprake van een matig ernstige aantasting. Bij ruimtebeslag door uitbreiding van het bestaande tracé, is de aantasting niet ernstig. Dit is echter geen 'rigide stelregel'. Indien mitigerende maatregelen of andere omstandigheden hiertoe aanleiding geven, kan gemotiveerd afgeweken worden van deze wijze van effectbeoordeling.

Opwaardering huidige N 340 (0+, 0++, Net80 en Net 100)

De alternatieven 0+, 0++, Net80 en Net 100 volgen het huidige tracé van de N 340. Er is dan ook geen sprake van een nieuwe doorsnijding. Effecten op overige aardkundige objecten (de oude land- en stuifduinen Zandbelten en Vlierbelten) bestaan uit een nieuw ruimtebeslag van 0,06 en 0,5 ha voor de alternatieven 0+ en 0++. Dit is minder dan 5 ha en daarom beoordeeld als neutraal (0). Het alternatief Net80 heeft een nieuw ruimtebeslag van 0,1 ha en is dus beoordeeld als neutraal (0). Het alternatief Net100 heeft een nieuw ruimtebeslag van 4,4 ha. Dit is minder dan 5 ha en is daarom eveneens beoordeeld als neutraal (0).

Ombouw (O100 2x1 en O100 2x2)

De alternatieven O100 2x1 en O100 2x2 volgen grotendeels het huidige tracé van de N 340. Aan de westzijde wordt een alternatief tracé gevolgd. Effecten op overige aardkundige objecten (de oude land- en stuifduinen Zandbelten en Vlierbelten) bestaan uit een nieuw ruimtebeslag (bij de bestaande doorsnijding) van 4,4 ha voor het alternatief O100 2x1. Dit is minder dan 5 ha en is daarom beoordeeld als neutraal (0).

Effecten op overige aardkundige objecten (de oude land- en stuifduinen Zandbelten en Vlierbelten) bestaan uit een nieuw ruimtebeslag van 6,1 ha voor het alternatief O100 2x2. Dit is meer dan 5 ha, maar minder dan 20 ha en er is sprake van een bestaande doorsnijding. Het effect is daarom beoordeeld als een neutraal (0).

Middellange omleidingen (M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid)

De alternatieven M100 2x1 noord en M100 2x2 noord volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Effecten op overige aardkundige objecten (de oude land- en stuifduinen Zandbelten en Vlierbelten) bestaan uit een nieuw ruimtebeslag (bij de bestaande doorsnijding) van 1,0 en 1,6 ha. Dit is minder dan 5 ha en is daarom beoordeeld als neutraal (0).

De alternatieven M100 2x1 zuid en M100 2x2 zuid volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Effecten op overige aardkundige objecten (de oude land- en stuifduinen Zandbelten en Vlierbelten) bestaan uit een nieuw ruimtebeslag van 3,1 en 4,0 ha. Naast nieuw ruimtebeslag bij een reeds bestaande doorsnijding veroorzaken de zuidelijke alternatieven van de Middellange omleiding tevens een nieuwe doorsnijding. Omdat deze doorsnijding ervoor zorgt dat een deel van het Varsenerveld wordt afgesneden van de rest van het geheel van land- en stuifduinen, wordt dit gezien als een ernstig effect (i.p.v. matig ernstig bij een nieuwe doorsnijding). Het effect is daarom beoordeeld als gering negatief (0/-).

Lange omleidingen (L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord, L100 2x2 zuid)

De alternatieven L100 2x1 noord en L100 2x2 noord volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Er vindt geen nieuw ruimtebeslag plaats binnen overig aardkundige objecten en is daarom als neutraal (0) beoordeeld.

De alternatieven L100 2x1 zuid en L100 2x2 zuid volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Effecten op overige aardkundige objecten (de oude land- en stuifduinen Zandbelten en Vlierbelten) bestaan uit een nieuwe doorsnijding met een ruimtebeslag van 2,1 en 2,4 ha. Deze zuidelijke alternatieven van de Lange omleiding veroorzaken een nieuwe doorsnijding. Omdat deze doorsnijding ervoor zorgt dat een deel van het Varsenerveld wordt afgesneden van de rest van het geheel van land- en stuifduinen, wordt dit gezien als een ernstig effect (i.p.v. matig ernstig bij een nieuwe doorsnijding). Het effect is daarom beoordeeld als gering negatief (0/-).

7.3 Cultuurhistorie

Effectbepaling

Cultuurhistorie	0 +	0 + +	Net 80	Net 100	O 100 2x1	O 100 2x2	M 100 2x1 noord	M 100 2x1 zuid	M 100 2x2 noord	M 100 2x2 zuid	L 100 2x1 noord	L 100 2x1 zuid	L 100 2x2 noord	L 100 2x2 zuid
Aantasting statusgebieden cultuurhistorie (Belvedere) (hectaren)	0,3	2,9	1,3	31,3	41,9	52,2	32,8	32,8	39,1	39,1	14,2	14,2	16,3	16,3
Aantasting rijks- en gemeentelijke monumenten (aantal)	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Effectbeoordeling

Cultuurhistorie	0 +	0 + +	Net 80	Net 100	O 100 2x1	O 100 2x2	M 100 2x1 noord	M 100 2x1 zuid	M 100 2x2 noord	M 100 2x2 zuid	L 100 2x1 noord	L 100 2x1 zuid	L 100 2x2 noord	L 100 2x2 zuid
Aantasting statusgebieden cultuurhistorie (Belvedere)	0	0	0	-	--	--	-	-	--	--	0	0	0	0
Aantasting rijks- en gemeentelijke monumenten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aantasting overige cultuurhistorische waarden: Hessenweg	0/-	-	0/-	-	-	-	-	-	-	-	0/+	0/+	0/+	0/+
Aantasting overige cultuurhistorisch waardevolle gebieden	0	0	0	0	0	0	-	0/-	-	0/-	-	-	-	-

Aantasting statusgebieden

Toelichting effectbeoordeling

Cultuurhistorisch statusgebied, zoals in dit geval het Belvedere gebied Vecht en Regge, wordt gezien als waardevol. Aantasting is dus altijd negatief, maar een nieuwe doorsnijding vormt een grotere aantasting dan uitbreiding van het bestaande tracé van de N 340. Dit leidt tot de volgende beoordeling van de ernst van de aantasting: het ruimtebeslag betreft door een nieuwe doorsnijding, is er sprake van een ernstige aantasting. Bij ruimtebeslag door uitbreiding van het bestaande tracé, is de aantasting matig ernstig. Het op deze manier beoordelen van de effecten is echter geen 'rigide stelregel'. Indien mitigerende maatregelen of andere omstandigheden hiertoe aanleiding geven, kan gemotiveerd afgeweken worden van deze wijze van effectbeoordeling.

Opwaardering huidige N 340 (0+, 0++, Net80 en Net 100)

De alternatieven 0+, 0++, Net80 en Net 100 volgen het huidige tracé van de N 340. In de alternatieven Net80 en Net100 wordt bovendien de N48 opgewaardeerd naar 2x2 rijstroken. De huidige N 340 en een deel van de N48 is gelegen binnen het cultuurhistorisch statusgebied Belvederegebied Vecht en Regge. Bij geen van de alternatieven is sprake van een nieuwe doorsnijding van het Belvederegebied. Effecten op het Belvederegebied Vecht en Regge bestaan uit een nieuw ruimtebeslag van 0,3 en 2,9 ha voor de alternatieven 0+ en 0++. Dit is minder dan 5 ha en daarom beoordeeld als neutraal (0).

Het alternatief Net80 heeft een nieuw ruimtebeslag van 1,3 ha. Dit is eveneens minder dan 5 ha en is daarom beoordeeld als een neutraal effect (0). Het alternatief Net100 heeft een ruimtebeslag van 31,3 ha en is daarom als een groot negatief effect beoordeeld (-).

Ombouw (O100 2x1 en O100 2x2)

De alternatieven O100 2x1 en O100 2x2 volgen grotendeels het huidige tracé van de N 340. Aan de westzijde wordt een alternatief tracé gevolgd. De N48 wordt bovendien opgewaardeerd tot 2x2 rijstroken. Effecten op het cultuurhistorisch statusgebied Belvederegebied Vecht en Regge bestaan uit een nieuw ruimtebeslag van 41,9 en 52,2 ha voor de alternatieven O100 2x1 en O100 2x2. Een deel hiervan (+/- 10 ha nieuwe doorsnijding) betreft Belvederegebied waarvan de waarde discutabel is vanwege de aanwezigheid en ontwikkeling van bedrijventerrein Hessenpoort. Er blijft echter een groter ruimtebeslag over dan 20 ha dat deels bestaat uit een nieuwe doorsnijding en daarom zijn de alternatieven beoordeeld als een zeer groot negatief effect (--).

Middellange omleidingen (M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid)

De alternatieven M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord en M100 2x2 zuid volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Er vindt daardoor een afwaardering plaats van een deel van de huidige N 340 ter hoogte van de doorsnijding van het Belvederegebied Vecht en Regge.

Effecten op het cultuurhistorisch statusgebied Belvederegebied Vecht en Regge bestaan uit een nieuw ruimtebeslag van 32,8 ha voor het alternatief M100 2x1 noord en het alternatief M100 2x1 zuid. Een deel daarvan (+/- 10 ha nieuwe doorsnijding) betreft Belvederegebied waarvan de waarde discutabel is vanwege de aanwezigheid en ontwikkeling van bedrijventerrein Hessenpoort. Ten westen van Oudleusen vindt een nieuwe doorsnijding plaats van het Belvederegebied. De aantasting is daarom ernstig. Het effect van het alternatief M100 2x1 (noord en zuid) is beoordeeld als groot negatief (-).

Voor de alternatieven M100 2x2 noord en M100 2x2 zuid bestaan de effecten op het cultuurhistorisch statusgebied Belvederegebied Vecht en Regge uit een nieuw ruimtebeslag van 39,1 ha. Een deel hiervan (+/- 10 ha nieuwe doorsnijding) betreft Belvederegebied waarvan de waarde discutabel is vanwege de aanwezigheid en ontwikkeling van bedrijventerrein Hessenpoort. Er blijft echter een groter ruimtebeslag dan 20 ha over. Daarnaast vindt ten westen van Oudleusen een nieuwe doorsnijding plaats en daarom is het effect van het alternatief M100 2x2 noord beoordeeld als zeer groot negatief (--).

Lange omleidingen (L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord, L100 2x2 zuid)

De alternatieven L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord en L100 2x2 zuid volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Er vindt daardoor een afwaardering plaats van de huidige N 340 ter hoogte van de doorsnijding van het Belvederegebied Vecht en Regge.

Effecten op het cultuurhistorisch statusgebied Belvédèregebied Vecht en Regge bestaan uit een nieuw ruimtebeslag van 14,2 ha voor de alternatieven L100 2x1 noord en L100 2x1 zuid en 16,3 ha voor de alternatieven L100 2x2 noord en L100 2x2 zuid. Een groot deel van het ruimtebeslag vindt echter plaats binnen een Belvédèregebied waarvan de waarde discutabel is vanwege de aanwezigheid en ontwikkeling van bedrijventerrein Hessenpoort. Daarom zijn de alternatieven beoordeeld als neutraal (0).

Aantasting rijks- en gemeentelijke monumenten

Opwaardering huidige N 340 (0+, 0++ , Net 80 en Net 100)

Er bevinden zich langs het huidige tracé van de N 340 een tweetal monumenten die zich op de plangrenzen van de alternatieven bevinden; de Boerderij Hessenweg 2 (gemeentelijk monument) en het boerderijcomplex Hessenweg 4 (Rijks- en gemeentelijk monument). Aangezien het profiel van de N 340 bij de alternatieven 0+, 0++ en Net 80 niet verandert, zullen deze monumenten niet worden aangetast. Het dwarsprofiel van het Net100 alternatief is breder dan het profiel van de bestaande N 340. Bij het ontwerp is hiermee rekening gehouden door de perceelsgrens als uiterste zuidrand aan te houden. De percelen blijven dus compleet gespaard en de verbreding vindt naar het noorden plaats. Het effect is daarom beoordeeld als neutraal (0).

Door alleen aan de noordkant van de N 340 uit te breiden, wordt dit monument aan de Hessenweg 4 niet aangetast (bron foto: site provincie Overijssel).

Ombouw (O100 2x1 en O100 2x2)

Er bevinden zich geen rijks- of gemeentelijke monumenten binnen de plangrenzen. Daarom is het alternatief als neutraal (0) beoordeeld.

Middellange omleidingen (M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid)

Er bevinden zich geen rijks- of gemeentelijke monumenten binnen de plangrenzen. Daarom zijn de alternatieven als neutraal (0) beoordeeld.

Lange omleidingen (L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord, L100 2x2 zuid)

Er bevinden zich geen rijks- of gemeentelijke monumenten binnen de plangrenzen. Daarom zijn de alternatieven als neutraal (0) beoordeeld.

Aantasting overige cultuurhistorische waarden: hessenweg

Opwaardering huidige N 340 (0+, 0++ , Net80 en Net 100)

De alternatieven 0+, 0++ , Net80 en Net 100 volgen het huidige tracé van de N 340. Door opwaardering en aanpassingen van de huidige N 340, zal het oorspronkelijke karakter van de oude Hessenweg nog verder aangetast raken. De toevoeging van ongelijkvloerse aansluitingen hebben een groter negatief effect dan de toevoeging van rotondes. De alternatieven 0+ en Net80 zijn daarom als gering negatief beoordeeld (0/-) en de alternatieven 0++ en Net100 als negatief (-).

Ombouw (O100 2x1 en O100 2x2)

De alternatieven O100 2x1 en O100 2x2 volgen grotendeels het huidige tracé van de N 340. Aan de westzijde wordt een alternatief tracé gevolgd. Door opwaardering en aanpassingen van de huidige N 340, zal het oorspronkelijke karakter van de oude Hessenweg nog verder aangetast raken. Bovendien wordt een deel van de oorspronkelijke ligging gewijzigd ten oosten van Zwolle. De alternatieven zijn als negatief beoordeeld (-).

Middellange omleidingen (M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid)

De alternatieven M100 2x1 noord en M100 2x2 noord volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Door opwaardering en aanpassingen van een deel van de huidige N 340, zal het oorspronkelijke karakter van de oude Hessenweg nog verder aangetast raken. Bovendien wordt een groot deel van de oorspronkelijke ligging gewijzigd. De alternatieven zijn als negatief beoordeeld (-).

De alternatieven M100 2x1 zuid en M100 2x2 zuid volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Door opwaardering en aanpassingen van een deel van de huidige N 340, zal het oorspronkelijke karakter van de oude Hessenweg nog verder aangetast raken. Bovendien wordt een groot deel van de oorspronkelijke ligging gewijzigd. De alternatieven zijn als negatief beoordeeld (-).

Lange omleidingen (L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord, L100 2x2 zuid)

De alternatieven L100 2x1 noord en L100 2x2 noord volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Dit biedt kansen om het oorspronkelijke karakter van de N 340 als oude Hessenweg (deels) te herstellen. De alternatieven zijn beoordeeld als gering positief effect (0/+) (kans).

De alternatieven L100 2x1 zuid en L100 2x2 zuid volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Dit biedt kansen om het oorspronkelijke karakter van de N 340 als oude Hessenweg (deels) te herstellen. De alternatieven zijn beoordeeld als gering positief effect (0/+) (kans).

Aantasting overige cultuurhistorisch waardevolle gebieden

Opwaardering huidige N 340 (0+, 0++ , Net80 en Net 100)

De alternatieven 0+, 0++ , Net80 en Net 100 volgen het huidige tracé van de N 340. Hierdoor vindt geen aantasting van het overig cultuurhistorisch waardevol landschap (anders dan het statusgebied Belvédère) plaats. De alternatieven 0+, 0++ , Net 80 en Net 100 zijn daarom als neutraal (0) beoordeeld.

Ombouw (O100 2x1 en O100 2x2)

De alternatieven O100 2x1 en O100 2x2 volgen grotendeels het huidige tracé van de N 340. Aan de westzijde wordt een alternatief tracé gevolgd, maar deze is niet gelegen binnen overig cultuurhistorisch waardevol landschap (anders dan het statusgebied Belvédère). De alternatieven O100 2x1 en O100 2x2 zijn daarom als neutraal (0) beoordeeld.

Middellange omleidingen (M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid)

De alternatieven M100 2x1 noord en M100 2x2 noord volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Hierdoor wordt de karakteristieke openheid van het ontginningslandschap ten zuiden van Nieuwleusen aangetast. Daarnaast wordt het historische ontginningslint langs de Witharenweg

doorsneden. De alternatieven M100 2x1 noord en M100 2x2 noord zijn als een groot negatief effect beoordeeld (-).

De alternatieven M100 2x1 zuid en M100 2x2 zuid volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Hierdoor wordt de karakteristieke openheid van het ontginningslandschap ten zuiden van Nieuwleusen aangetast. Het historische ontginningslint langs de Witharenweg blijft behouden. doorsneden. De alternatieven M100 2x1 zuid en M100 2x2 zuid zijn als een gering negatief effect beoordeeld (0/-).

Lange omleidingen (L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord, L100 2x2 zuid)

De alternatieven L100 2x1 noord en L100 2x2 noord volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Hierdoor wordt over zeer grote afstand de karakteristieke openheid van het ontginningslandschap ten zuiden van Nieuwleusen aangetast. Daarnaast wordt het historische ontginningslint langs de Witharenweg doorsneden.

De alternatieven L100 2x1 noord en L100 2x2 noord zijn als een groot negatief effect beoordeeld (-).

De alternatieven L100 2x1 zuid en L100 2x2 zuid volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Hierdoor wordt over zeer grote afstand de karakteristieke openheid van het ontginningslandschap ten zuiden van Nieuwleusen aangetast. Het historische ontginningslint langs de Witharenweg blijft behouden.

De alternatieven L100 2x1 zuid en L100 2x2 zuid zijn als een groot negatief effect beoordeeld (-).

7.4 Landschap

Effectbepaling

Landschap	0 +	0 ++	Net 80	Net 100	O 100 2x1	O 100 2x2	M 100 2x1 noord	M 100 2x1 zuid	M 100 2x2 noord	M 100 2x2 zuid	L 100 2x1 noord	L 100 2x1 zuid	L 100 2x2 noord	L 100 2x2 zuid
Aantasting provinciale statusgebieden	0,09	0,7	0,09	4,3	4,3	6,1	0	0	0	0	0	0	0	0
Besloten kleinschalig landschap (hectaren)														
Aantasting provinciale statusgebieden	0,01	0,08	0,01	3,1	3,1	4,2	0	0	0	0	0	0	0	0
Oudere landschappen (hectaren)														
Aantasting provinciale statusgebieden	0	0	0	0	0	0	15,2	12,1	17,4	13,8	43,2	30,6	49,3	35,2
jongere landschappen (hectaren)														
Totaal	0,1	0,78	0,1	7,4	7,4	10,3	15,2	12,1	17,4	13,8	43,2	30,6	49,3	35,2

Effectbeoordeling

Landschap	0 +	0 ++	Net 80	Net 100	O 100 2x1	O 100 2x2	M 100 2x1 noord	M 100 2x1 zuid	M 100 2x2 noord	M 100 2x2 zuid	L 100 2x1 noord	L 100 2x1 zuid	L 100 2x2 noord	L 100 2x2 zuid
Aantasting provinciale statusgebieden	0	0	0	0/-	0/-	0/-	-	-	-	-	--	--	--	--
Aantasting visueel ruimtelijke waarden	0	0/-	0	0/-	0/-	0/-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aantasting waardevolle landschapsstructuren, -patronen en -elementen	0	0	0/-	0/-	0/-	0/-	-	-	-	-	-	-	-	-
Belevingswaarde (vanaf de weg)	0	0	0	0	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	-	-	-	-
Belevingswaarde (vanuit de omgeving)	0	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toe-/afname restruimte	0	0	0	0	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0	0	0	0

Aantasting provinciale statusgebieden landschappen

Toelichting effectbeoordeling

Provinciale landschappen (statusgebied) worden gezien als waardevol. Aantasting is dus altijd negatief, maar een nieuwe doorsnijding vormt een grotere aantasting dan uitbreiding van het bestaande tracé van de N 340. Dit leidt tot de volgende beoordeling van de ernst van de aantasting: indien het ruimtebeslag door een nieuwe doorsnijding betreft, is er sprake van een ernstige aantasting. Bij ruimtebeslag door uitbreiding van het bestaande tracé, is de aantasting matig ernstig. Het op deze manier beoordelen van de effecten is echter geen 'rigide stelregel'. Indien mitigerende maatregelen of andere omstandigheden hiertoe aanleiding geven, kan gemotiveerd afgeweken worden van deze wijze van effectbeoordeling.

Van de provinciale landschappen wordt het open grootschalig landschap niet aangetast. Het besloten kleinschalig landschap wordt ter hoogte van Oudleusen doorsneden en enkel aangetast in de alternatieven waarbij de huidige N 340 opgewaardeerd wordt. Het waardevol historisch landschap wordt doorsneden, zowel waardevol jong als waardevol oud historisch landschap.

Opwaardering huidige N 340 (0+, 0++, Net80 en Net 100)

De alternatieven 0+, 0++, Net80 en Net100 volgen het huidige tracé van de N 340. Binnen de alternatieven 0+, 0++ en Net80 vindt er een zeer beperkt (<0,1) extra ruimtebeslag plaats binnen de provinciale statusgebieden oudere landschappen en eveneens een zeer beperkt ruimtebeslag (<0,7) binnen de provinciale statusgebieden besloten kleinschalige landschappen. Omdat het een al bestaande doorsnijding betreft (aantasting is matig ernstig) worden de alternatieven 0+, 0++ en Net80 als neutraal (0) beoordeeld.

Het alternatief Net100 volgt eveneens het huidige tracé van de N 340. Door aanpassingen van het huidige tracé (bijvoorbeeld ongelijkvloerse aansluitingen) vindt een extra ruimtebeslag plaats van 3,1 ha binnen het provinciale statusgebied ouder landschap en 4,3 ha binnen het provinciale statusgebied besloten kleinschalig landschap. Dit is samen meer dan 5 ha. Daarom is alternatief Net100 als licht negatief beoordeeld (0/-).

Ombouw (O100 2x1 en O100 2x2)

De alternatieven O100 2x1 en O100 2x2 volgen grotendeels het huidige tracé van de N 340. Aan de westzijde wordt een alternatief tracé gevolgd. Door aanpassingen van het huidige tracé vindt een extra ruimtebeslag plaats van 3,1 ha (O100 2x1) en 4,2 ha (O100 2x2) binnen het provinciale statusgebied (ouder landschap) 4,3 ha (O100 2x1) en 6,1 ha (O100 2x2) binnen het provinciale statusgebied (besloten kleinschalig landschap). Omdat het een al bestaande doorsnijding betreft is de aantasting matig ernstig. De alternatieven O100 2x1 en O100 2x2 worden daarom als licht negatief (0/-) (0) beoordeeld.

Middellange omleidingen (M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid)

De alternatieven M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Voor alternatief M100 2x1 noord betekent dat een extra ruimtebeslag van 15,2 ha binnen het provinciaal statusgebied jonger landschap. Voor alternatief M100 2x1 zuid betekent dat een extra ruimtebeslag van 12,1 ha binnen het provinciaal statusgebied jonger landschap. Voor alternatief M100 2x2 noord betekent dat een extra ruimtebeslag van 17,4 ha binnen het provinciaal statusgebied jonger landschap. Voor alternatief M100 2x2 zuid betekent dat een extra ruimtebeslag van 13,8 ha binnen het provinciaal statusgebied jonger landschap. Voor alle alternatieven geldt dat er sprake is van een nieuwe doorsnijding en daarom is de aantasting ernstig. Omdat het ruimtebeslag voor alle alternatieven meer dan 5 ha, maar minder dan 20 ha is, zijn de alternatieven M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid beoordeeld als een groot negatief effect (-).

Lange omleidingen (L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord, L100 2x2 zuid)

De alternatieven L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord, L100 2x2 zuid volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Voor alternatief L100 2x1 noord betekent dat een extra ruimtebeslag van 43,2 ha binnen het provinciaal statusgebied jonger landschap. Voor alternatief L100 2x1 zuid betekent dat een extra ruimtebeslag van 30,6 ha binnen het provinciaal statusgebied jonger landschap. Voor alternatief L100 2x2 noord betekent dat een extra ruimtebeslag van 49,3 ha binnen het provinciaal statusgebied jonger landschap. Voor alternatief L100 2x2 zuid betekent dat een extra ruimtebeslag van 35,2 ha binnen het provinciaal statusgebied jonger landschap.

Omdat dit een nieuwe doorsnijding van een waardevol jong landschap betreft en de oppervlakte groter dan 20 ha is, hebben de alternatieven L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord, L100 2x2 zuid een zeer groot negatief effect (--).

Aantasting visueel-ruimtelijke waarden

Opwaardering huidige N 340 (0+, 0++, Net80 en Net 100)

De alternatieven 0+, 0++, Net80 en Net100 volgen het huidige tracé van de N 340. Er worden rotondes en/of ongelijkvloerse aansluitingen gerealiseerd. Dit leidt tot een visuele verstoring van het landschap. Om de alternatieven onderling te kunnen vergelijken, worden de alternatieven 0+ en Net80 als neutraal (0) beoordeeld, omdat hier enkel rotondes worden toegevoegd. De alternatieven 0++ en Net100 worden als een gering negatief effect (0/-) beoordeeld, omdat hier ongelijkvloerse aansluitingen worden voorgesteld.

Ombouw (O100 2x1 en O100 2x2)

De alternatieven O100 2x1 en O100 2x2 volgen grotendeels het huidige tracé van de N 340. Aan de westzijde wordt een alternatief tracé gevolgd. Het aantal ongelijkvloerse aansluitingen en verlichting langs de weg leidt tot een visuele verstoring van het landschap. Dit effect wordt gewaardeerd als een gering negatief effect (0/-).

Middellange omleidingen (M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid)

De alternatieven M100 2x1 noord en M100 2x2 noord volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Dit betekent extra doorsnijdingen van het landschap. De grote tracélengte ten oosten van Dalfsen leidt tot een aanzienlijk visuele verstoring van het nog vrij ongestoorde landschap. Daarnaast leiden ongelijkvloerse aansluitingen en verlichting langs de weg tot een visuele verstoring.

Deze effecten worden beoordeeld als groot negatief (-).

De alternatieven M100 2x1 zuid en M100 2x2 zuid volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Dit betekent extra doorsnijdingen van het landschap. De grote tracélengte ten oosten van Dalfsen leidt tot een aanzienlijk visuele verstoring van het nog vrij ongestoorde landschap. Daarnaast leiden ongelijkvloerse aansluitingen en verlichting langs de weg tot een visuele verstoring.

Deze effecten worden beoordeeld als groot negatief (-).

Lange omleidingen (L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord, L100 2x2 zuid)

De alternatieven L100 2x1 noord en L100 2x2 noord volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Dit betekent een extra doorsnijding van het landschap. De grote tracélengte leidt tot een aanzienlijk visuele verstoring van het nog vrij ongestoorde landschap.

Daarnaast leiden ongelijkvloerse aansluitingen en verlichting langs de weg tot een visuele verstoring.

Deze effecten worden beoordeeld als groot negatief (-).

De alternatieven L100 2x1 zuid en L100 2x2 zuid volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Dit betekent een extra doorsnijding van het landschap. De grote tracélengte leidt tot een aanzienlijk visuele verstoring van het nog vrij ongestoorde landschap.

Daarnaast leiden ongelijkvloerse aansluitingen en verlichting langs de weg tot een visuele verstoring.

Deze effecten worden beoordeeld als groot negatief (-).

Aantasting waardevolle landschapsstructuren, -patronen en –elementen

Opwaardering huidige N 340 (0+, 0++ , Net80 en Net 100)

De alternatieven volgen het huidige tracé van de N 340. Er vinden geen nieuwe doorsnijdingen plaats van landschapsstructuren, -patronen en –elementen. Begeleidende wegbeplanting langs de huidige N 340 is beperkt, waardoor aantasting door aanpassingen aan het huidige tracé beperkt is. Eventuele wegbegeleidende beplanting en bosschages langs de N48 worden door verbreding aangetast in de alternatieven Net 80 en Net 100.

De effecten zijn als neutraal (0) beoordeeld voor 0+ en 0++ en als gering negatief (0/-) voor Net 80 en Net100.

Ombouw (O100 2x1 en O100 2x2)

De alternatieven volgen grotendeels het huidige tracé van de N 340. Er vinden geen nieuwe doorsnijdingen plaats van landschapsstructuren, -patronen en –elementen. Begeleidende wegbeplanting langs de huidige N 340 is beperkt. Door verbreding van de N 340 en de N48 zullen wegbegeleidende beplanting en bosschages aangetast worden.

De effecten zijn als gering negatief (0/-) beoordeeld.

Middellange omleidingen (M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid)

De alternatieven M100 2x1 noord en M100 2x2 noord volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Dit betekent extra doorsnijdingen van het landschap en de daarin aanwezige elementen en patronen. Doorsnijdingen van lanen, water- en groenstructuren zijn permanent.

Deze effecten worden beoordeeld als groot negatief (-).

De alternatieven M100 2x1 zuid en M100 2x2 zuid volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Dit betekent extra doorsnijdingen van het landschap en de daarin aanwezige elementen en

patronen. Doorsnijdingen van lanen, water- en groenstructuren zijn permanent. Bovendien wordt het bos- en heidegebied tussen Varsen en Witharen doorsneden. Deze effecten worden beoordeeld als groot negatief (-).

Lange omleidingen (L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord, L100 2x2 zuid)

De alternatieven L100 2x1 noord en L100 2x2 noord volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Dit betekent extra doorsnijdingen van het landschap en de daarin aanwezige elementen en patronen. Doorsnijdingen van lanen, water- en groenstructuren zijn permanent. Deze effecten worden beoordeeld als groot negatief (-).

De alternatieven L100 2x1 zuid en L100 2x2 zuid volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Dit betekent extra doorsnijdingen van het landschap en de daarin aanwezige elementen en patronen. Doorsnijdingen van lanen, water- en groenstructuren zijn permanent. Bovendien wordt het bos- en heidegebied tussen Varsen en Witharen doorsneden. Deze effecten worden beoordeeld als groot negatief (-).

Belevingswaarde (vanaf de weg)

Het criterium belevingswaarde gaat uit van de beleving vanaf de weg en is een subjectief criterium. In deze effectbeoordeling is uitgegaan van een positievere beoordeling indien er meer afwisseling in het landschap is. Open landschap wordt doorgaans als 'saai' ervaren.

Opwaardering huidige N 340 (0+, 0++ , Net80 en Net 100)

De alternatieven 0+, 0++, Net80 en Net100 volgen het huidige tracé van de N 340. Er vinden voorts nog geen aanpassingen plaats waardoor de beleving van de omgeving verandert, daarom worden de alternatieven als neutraal (0) beoordeeld.

Ombouw (O100 2x1 en O100 2x2)

De alternatieven O100 2x1 en O100 2x2 volgen grotendeels het huidige tracé van de N 340. Aan de westzijde wordt een alternatief tracé gevolgd, waardoor de nabijheid (en dus beleving) van de Vecht afneemt. Om een vergelijking te kunnen maken met de overige alternatieven worden de alternatieven O100 2x1 en O100 2x2 als gering negatief (0/-) beoordeeld.

Middellange omleidingen (M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid)

De alternatieven M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Het tracé door het bos tussen Oudleusen en Ommen wordt afgewaardeerd. De afwisseling in landschappen neemt af. Om een vergelijking te kunnen maken met de overige alternatieven worden de alternatieven M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid als gering negatief (0/-) beoordeeld.

Lange omleidingen (L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord, L100 2x2 zuid)

De alternatieven L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord en L100 2x2 zuid volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Het tracé door het bos tussen Oudleusen en Ommen wordt afgewaardeerd. De afwisseling in landschappen neemt af. Het nieuwe tracé bevindt zich binnen grootschalig, open landschap, waardoor de belevingswaarde afneemt. Om een vergelijking te kunnen maken met de overige alternatieven worden de alternatieven L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord en L100 2x2 zuid als groot negatief (-) beoordeeld.

Belevingswaarde (vanuit de omgeving)

Het criterium belevingswaarde gaat uit van de beleving vanuit de omgeving en is een subjectief criterium. In deze effectbeoordeling is uitgegaan van een positievere beoordeling indien de (visuele) waarden van het landschap behouden blijven. Wanneer de weg een duidelijker/prominentere rol gaat spelen in de beleving vanuit de omgeving, is dit beoordeeld als een negatief effect. Er is een nauw verwantschap met de criteria 'aantasting visuele waarden' en 'aantasting waardevolle landschapsstructuren, -patronen en elementen'.

Opwaardering huidige N 340 (0+, 0++, Net80 en Net 100)

De alternatieven 0+, 0++, Net80 en Net100 volgen het huidige tracé van de N 340. Vanuit de omgeving verandert de belevingswaarde het minst in het 0+ alternatief. Daarom is dit alternatief als neutraal (0) beoordeeld. Door toevoegingen van ongelijkvloerse kruisingen in alternatieven 0++ en Net100 en de verbreding van de N48 in de alternatieven Net80 en Net100 vindt er een aantasting plaats van de belevingswaarde. Daarom zijn de alternatieven 0++, Net80 en Net100 beoordeeld als gering negatief (0/-).

Ombouw (O100 2x1 en O100 2x2)

De alternatieven O100 2x1 en O100 2x2 volgen grotendeels het huidige tracé van de N 340. Door toevoeging van ongelijkvloerse kruisingen en verbreding van de N48 wordt de belevingswaarde van het landschap aangetast. De alternatieven O100 2x1 en O100 2x2 als gering negatief (0/-) beoordeeld.

Middellange omleidingen (M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid)

De alternatieven M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Het tracé door het bos tussen Oudleusen en Ommen wordt afgewaardeerd. Dit is een positief effect op de belevingswaarde in de directe omgeving van de huidige N 340. Het betekent echter ook een grote aantasting van de belevingswaarde van het open en nog onaangestaste landschap ten noorden van Oudleusen.

Om een vergelijking te kunnen maken met de overige alternatieven worden de alternatieven M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid als groot negatief (-) beoordeeld.

Lange omleidingen (L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord, L100 2x2 zuid)

De alternatieven L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord en L100 2x2 zuid volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Het huidige tracé van de N 340 wordt afgewaardeerd. Dit is een positief effect voor de belevingswaarde van de directe omgeving van de N 340. Het betekent echter ook een grote aantasting van de belevingswaarde van het open en nog onaangestaste landschap ten noorden van Oudleusen. Om een vergelijking te kunnen maken met de overige alternatieven worden de alternatieven L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord en L100 2x2 zuid als groot negatief (-) beoordeeld.

Toe-/afname restruimte

Opwaardering huidige N 340 (0+, 0++, Net80 en Net 100)

De alternatieven 0+, 0++, Net80 en Net 100 volgen het huidige tracé van de N 340. Er ontstaan geen restruimten (0).

Ombouw (O100 2x1 en O100 2x2)

De alternatieven O100 2x1 en O100 2x2 volgen grotendeels het huidige tracé van de N 340. Aan de westzijde wordt echter een alternatief tracé gevolgd. Er ontstaat een geïsoleerde landschappelijk zone tussen het nieuwe tracé en de huidige N 340 ten oosten van Zwolle. Dit gebied is reeds ook een restruimte tussen Hessenpoort en de N 340. In feite wordt de ene restruimte vervuult voor de andere. Dit is neutraal beoordeeld (0).

Middellange omleidingen (M100 2x1 noord, M100 2x1 zuid, M100 2x2 noord, M100 2x2 zuid)

De alternatieven M100 2x1 noord, M2x1 zuid, M2x2 noord en M100 2x2 zuid volgen ter hoogte van Dalfsen het huidige tracé van de N 340. Tussen Zwolle en Dalfsen en tussen Dalfsen en Ommen wordt een nieuw tracé gevolgd. Er ontstaat een geïsoleerde landschappelijk zone tussen het nieuwe tracé en de huidige N 340 ten oosten van Zwolle. Dit gebied is reeds ook een restruimte tussen Hessenpoort en de N 340. In feite wordt de ene restruimte vervuult voor de andere. Dit is neutraal beoordeeld (0).

Tussen Dalfsen en Ommen wordt eveneens een ander (nieuw) tracé gevolgd. Dit betekent een extra doorsnijding van het landschap. Een nieuwe restruimte wordt gecreëerd door de Middellange omleiding ten westen van Oudleusen. De alternatieven zijn als gering negatief beoordeeld (0/-).

Lange omleidingen (L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord, L100 2x2 zuid)

De alternatieven L100 2x1 noord, L100 2x1 zuid, L100 2x2 noord en L100 2x2 zuid volgen een geheel nieuw tracé gelegen ten noorden van de N 340. Dit betekent een extra doorsnijding van het

landschap. De landschappelijke maat van deze zone (zowel bij de noordelijke als bij de zuidelijke alternatieven) is echter van zo'n maat dat deze verwaarloosbaar is. De alternatieven zijn als neutraal beoordeeld (0).

7.5 Effectvergelijking

(Deel) aspect	Deelcriterium	Nul	0 +	0 + +	Net 80	Net 100	O 100 2x1	O 100 2x2	M 100 2x1 noord	M 100 2x1 zuid	M 100 2x2 noord	M 100 2x2 zuid	L 100 2x1 noord	L 100 2x1 zuid	L 100 2x2 noord	L 100 2x2 zuid
Aardkunde	Aantasting statusgebieden	0	0	0	0	0/-	0/-	0/-	0	0	0	0	0	0	0	0
	geomorfologie															
Cultuurhistorie	Aantasting overige aardkundige objecten	0	0	0	0	0	0	0	0	0/-	0	0/-	0	0/-	0	0/-
	Aantasting statusgebieden	0	0	0	0	-	--	--	-	-	--	--	0	0	0	0
	cultuurhistorie (Belvédère)															
	Aantasting rijks- en gemeentelijke monumenten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Aantasting/kansen overige															
	cultuurhistorische elementen: hessenweg	0	0/-	-	0/-	-	-	-	-	-	-	-	0/+	0/+	0/+	0/+
	Aantasting overige cultuurhistorisch	0	0	0	0	0	0	0	-	0/-	-	0/-	-	-	-	-
Landschap	waardevolle gebieden															
	Aantasting provinciale statusgebieden															
	landschap (oud en jonger landschap en kleinschalig besloten landschap)	0	0	0	0	0/-	0/-	0/-	-	-	-	-	--	--	--	--
	Aantasting visueel ruimtelijke waarden	0	0	0/-	0	0/-	0/-	0/-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Aantasting waardevolle landschaps-structuren, -patronen en –elementen	0	0	0	0/-	0/-	0/-	0/-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Belevingswaarde vanaf de weg	0	0	0	0	0	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	-	-	-	-
	Belevingswaarde vanuit de omgeving	0	0	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toe- / afname restruimte	0	0	0	0	0	0	0	0/-	0/-	0/-	0/-	0	0	0	0

Aardkunde / geomorfologie

Alternatief 0+

Alternatief 0+ heeft geen negatieve effecten op de statusgebieden en overig geomorfologisch waardevolle gebieden (0).

Alternatief 0++

De effecten op de statusgebieden geomorfologie zijn beoordeeld als licht negatief (0/-). De effecten zijn grotendeels het gevolg van aantasting langs de bestaande lijn. Het meest ingrijpend zijn de effecten op het GEA-object Vechtdal tussen Oudleusen en Ommen, omdat hier sprake is van realisatie van een aantal ongelijkvloerse aansluitingen.

Alternatief Net80

Alternatief Net80 heeft geen negatieve effecten op de statusgebieden en overig geomorfologisch waardevolle gebieden (0).

Alternatief Net 100

De effecten op de statusgebieden geomorfologie zijn beoordeeld als gering negatief (0/-). De effecten zijn grotendeels het gevolg van aantasting langs de bestaande lijn. Het meest ingrijpend zijn de effecten op het GEA-object Vechtdal tussen Oudleusen en Ommen, omdat hier sprake is van realisatie van een aantal ongelijkvloerse aansluitingen. In vergelijking met de andere opwaarderingsalternatieven heeft dit alternatief het meest negatieve effect.

Alternatief O100 2x1

De effecten op de statusgebieden geomorfologie zijn beoordeeld als gering negatief (0/-). De effecten zijn grotendeels het gevolg van aantasting langs de bestaande lijn. Het meest ingrijpend zijn de effecten op het GEA-object Vechtdal tussen Oudleusen en Ommen, omdat hier sprake is van realisatie van een aantal ongelijkvloerse aansluitingen.

Alternatief O100 2x2

De effecten op de statusgebieden geomorfologie zijn beoordeeld als gering negatief (0/-). De effecten zijn grotendeels het gevolg van aantasting langs de bestaande lijn. Het meest ingrijpend zijn de effecten op het GEA-object Vechtdal tussen Oudleusen en Ommen, omdat hier sprake is van realisatie van een aantal ongelijkvloerse aansluitingen. Omdat daarnaast een verbreding van het profiel plaatsvindt scoort dit alternatief het slechtst van alle alternatieven.

Alternatief M100 2x1 en 2x2 noord

De effecten op de statusgebieden geomorfologie zijn beoordeeld als neutraal (0). Binnen dit alternatief wordt het gehele statusgebied en het overig geomorfologisch waardevol gebied ontzien. De huidige N 340 doorsnijdt echter al dit gebied en deze doorsnijding zal blijven bestaan. Vanzelfsprekend neemt het ruimtebeslag toe in de 2x2 variant.

Alternatief M100 2x1en 2x2 zuid

De effecten op de statusgebieden geomorfologie zijn beoordeeld als neutraal (0). Binnen dit alternatief wordt het gehele statusgebied ontzien. De al bestaande doorsnijding (huidige N 340) blijft echter bestaan als een 60km/u weg 1x2. Daarnaast vindt er een extra doorsnijding plaats van het oude land- en stuifduinengebied Zandbelten en Vlierbelten. Daarom zijn de effecten op overige aardkundige objecten beoordeeld als gering negatief (0/-).

De zuidelijke variant heeft een negatiever effect dan de noordelijke variant. Vanzelfsprekend neemt het ruimtebeslag toe in de 2x2 variant.

Alternatief L100 2x1 en 2x2 noord

De effecten op de statusgebieden geomorfologie zijn beoordeeld als neutraal (0). Binnen dit alternatief wordt het gehele statusgebied en het overig geomorfologisch waardevol gebied ontzien. De huidige N 340 doorsnijdt echter al dit gebied en deze doorsnijding zal blijven bestaan. Vanzelfsprekend neemt het ruimtebeslag toe in de 2x2 variant.

Alternatief L100 2x1en 2x2 zuid

De effecten op de statusgebieden geomorfologie zijn beoordeeld als neutraal (0). Binnen dit alternatief wordt het gehele statusgebied ontzien. De al bestaande doorsnijding (huidige N 340) blijft echter bestaan als een 60km/u weg 1x2. Daarnaast vindt er een extra doorsnijding plaats van

het oude land- en stuifduinengebied Zandbelten en Vlierbelten. Daarom zijn de effecten op overige aardkundige objecten beoordeeld als gering negatief (0/-). De zuidelijke variant heeft een negatiever effect dan de noordelijke variant.
Vanzelfsprekend neemt het ruimtebeslag toe in de 2x2 variant.

Cultuurhistorie

Alternatief 0 +

De aantasting van statusgebieden cultuurhistorie is beperkt tot het Belvédèregebied Vecht en Regge. Het betreft alleen aantasting langs het bestaande traject van de N 340. Het effect wordt daarom beoordeeld als neutraal (0). Er is geen aantasting van overige cultuurhistorische landschappen en elementen (0).

De cultuurhistorische waarde van de N 340 als oorspronkelijke hessenweg wordt door toevoeging van rotondes nog verder aangetast (met name het karakter van de weg). Daarom is dit effect beoordeeld als gering negatief (0/-).

Er bevinden zich twee monumenten langs de weg, maar deze worden ontzien bij de opwaardering van de N 340.

Alternatief 0 + +

De effecten van dit alternatief op het statusgebied cultuurhistorie zijn vergelijkbaar met alternatief 0+ en worden beoordeeld als neutraal (0). Ook in dit alternatief vindt er geen aantasting plaats van overige cultuurhistorische landschappen en elementen (0).

De cultuurhistorische waarde van de N 340 als oorspronkelijke hessenweg wordt door toevoeging van ongelijkvloerse aansluitingen nog verder aangetast (met name het karakter van de weg). Het effect is groter dan toepassing van rotondes. Daarom is dit effect beoordeeld als negatief (-).

Er bevinden zich twee monumenten langs de weg, maar deze worden ontzien bij de opwaardering van de N 340.

Alternatief Net80

De effecten van dit alternatief zijn vergelijkbaar met het alternatief 0+, maar beslaan een iets groter oppervlak. De aantasting van statusgebieden cultuurhistorie is beperkt tot het Belvédèregebied Vecht en Regge. Het betreft alleen aantasting langs het bestaande traject van de N 340, en is daarom beoordeeld als neutraal (0). Er is geen aantasting van overige cultuurhistorische landschappen en elementen (0).

De cultuurhistorische waarde van de N 340 als oorspronkelijke hessenweg wordt door toevoeging van rotondes het karakter nog verder aangetast (met name het karakter van de weg). Daarom is dit effect beoordeeld als gering negatief (0/-).

Er bevinden zich twee monumenten langs de weg, maar deze worden ontzien bij de opwaardering van de N 340.

Alternatief Net 100

Door de toevoeging van ongelijkvloerse aansluitingen en een groter ruimtebeslag heeft dit alternatief een groter negatief effect op de statusgebieden cultuurhistorie dan de voorgaande alternatieven. Daarom is alternatief Net100 beoordeeld als een groot negatief effect (-).

Er is geen aantasting van overige cultuurhistorische landschappen en elementen (0).

De cultuurhistorische waarde van de N 340 als oorspronkelijke hessenweg wordt door toevoeging van ongelijkvloerse aansluitingen nog verder aangetast (met name het karakter van de weg). Het effect is groter dan toepassing van rotondes. Daarom is dit effect beoordeeld als negatief (-).

Er bevinden zich twee monumenten langs de weg, maar deze worden ontzien bij de opwaardering van de N 340.

Alternatief O100 2x1

De aantasting van statusgebieden cultuurhistorie is beperkt tot het Belvédèregebied Vecht en Regge. Het betreft deels aantasting langs het bestaande traject van de N 340 en deels betreft het een nieuwe doorsnijding aan de westzijde, waarvan echter een deel van het aangewezen Belvédèregebied inmiddels een industrie- en bedrijventerrein betreft (de cultuurhistorische waarde is dus discutabel). Langs het bestaande tracé vindt wel een groot ruimtebeslag plaats door aanpassing van het profiel en toevoeging van ongelijkvloerse aansluitingen. Het effect wordt daarom beoordeeld als een zeer groot negatief effect (--). Er is geen aantasting van overige cultuurhistorische landschappen en elementen (0).

De cultuurhistorische waarde van de N 340 als oorspronkelijke hessenweg wordt door toevoeging van ongelijkvloerse aansluitingen nog verder aangetast (met name het karakter van de weg). Bovendien wordt de oorspronkelijke ligging aan de westzijde gewijzigd. Daarom is dit effect beoordeeld als negatief (-).

Alternatief O100 2x2

De effecten van alternatief O100 2x2 zijn vergelijkbaar als van alternatief O100 2x1, alleen het ruimtebeslag binnen het statusgebied cultuurhistorie is groter. Het effect wordt eveneens beoordeeld als een zeer groot negatief effect (--). Van alle alternatieven scoort dit alternatief het slechtst op het vlak van de statusgebieden cultuurhistorie.

De overige effecten zijn gelijk als van alternatief O100 2x1.

Alternatief M100 2x1 en 2x2 noord

De aantasting van statusgebieden cultuurhistorie is beperkt tot het Belvédèregebied Vecht en Regge. Het betreft deels aantasting langs het bestaande traject van de N 340 en deels nieuwe aantastingen aan de westzijde nabij Zwolle en ter hoogte van Oudleusen. De nieuwe doorsnijding aan de westzijde gaat langs een industrie- en bedrijventerrein, de cultuurhistorische waarde van dit als Belvédèregebied aangewezen deel is dus discutabel.

Langs het bestaande tracé vindt wel een groot ruimtebeslag plaats door aanpassing van het profiel en toevoeging van ongelijkvloerse aansluitingen. Het effect op het statusgebied cultuurhistorie wordt daarom beoordeeld als een zeer groot negatief effect (--) voor de variant M100 2x2 noord en een groot negatief effect (-) voor de variant M100 2x1 noord.

De noordelijke varianten geven een extra doorsnijding, en dus aantasting, van de overig cultuurhistorisch waardevolle gebieden. Tussen Nieuwleusen en Oudleusen is een grootschalig, open gebied gelegen dat karakteristiek is voor ontginningsgebieden. Deze openheid wordt aangetast door de middellange omleidingsalternatieven. Langs de Witharenweg (nabij Witharen) is een karakteristiek ontginningslint gelegen met oude boerderijen en erfbeplanting. Deze wordt door de noordelijke variant doorsneden en heeft een groot negatief effect (-).

Het ruimtebeslag van de 2x2 variant is groter dan die van de 2x1 variant en heeft dus een (iets) groter negatief effect.

De cultuurhistorische waarde van de N 340 wordt door toevoeging van ongelijkvloerse aansluitingen nog verder aangetast (met name het karakter van de weg). Bovendien wordt de oorspronkelijke ligging voor een groot deel gewijzigd, waardoor ook de ligging geen cultuurhistorische waarde meer heeft. Daarom is dit effect beoordeeld als negatief (-).

Er bevindt zich 1 rijksmonument langs het traject. Hiervoor is nader onderzoek nodig in een later stadium om de exacte gevolgen te beoordelen.

Alternatief M100 2x1 en 2x2 zuid

De aantasting van statusgebieden cultuurhistorie is beperkt tot het Belvédèregebied Vecht en Regge. Het betreft deels aantasting langs het bestaande traject van de N 340 en deels nieuwe aantastingen aan de westzijde nabij Zwolle en ter hoogte van Oudleusen. De nieuwe doorsnijding aan de westzijde gaat langs een industrie- en bedrijventerrein, de cultuurhistorische waarde van dit als Belvédèregebied aangewezen deel is dus discutabel.

Langs het bestaande tracé vindt wel een groot ruimtebeslag plaats door aanpassing van het profiel en toevoeging van ongelijkvloerse aansluitingen. Het effect op het statusgebied cultuurhistorie wordt daarom beoordeeld als een zeer groot negatief effect (--) voor het alternatief M100 2x2 zuid en een groot negatief effect (-) voor de variant M100 2x1 zuid.

De zuidelijke varianten doorsnijdt eveneens overig cultuurhistorisch waardevol gebied, namelijk het grootschalig, open gebied ten noorden van Oudleusen. Het oude ontginningslint nabij Witharen wordt echter ontzien. De zuidelijke middellange omleidingsvarianten scoren daarom minder negatief dan de noordelijke varianten, namelijk gering negatief (0/-).

Het ruimtebeslag van de 2x2 variant is groter dan die van de 2x1 variant en heeft dus een (iets) groter negatief effect.

De cultuurhistorische waarde van de N 340 wordt door toevoeging van ongelijkvloerse aansluitingen nog verder aangetast (met name het karakter van de weg). Bovendien wordt de oorspronkelijke ligging voor een groot deel gewijzigd, waardoor ook de ligging geen cultuurhistorische waarde meer heeft. Daarom is dit effect beoordeeld als negatief (-).

Er bevindt zich 1 rijksmonument langs het traject. Hiervoor is nader onderzoek nodig in een later stadium om de exacte gevolgen te beoordelen.

Alternatief L100 2x1 en 2x2 noord

De alternatieven L100 2x1 en 2x2 noord volgen een geheel nieuw tracé, grotendeels gelegen buiten het statusgebied cultuurhistorie. Aan de westzijde nabij Zwolle vindt een nieuwe doorsnijding door het statusgebied plaats, namelijk Belvédèregebied Vecht en Regge. Ter plaatse van de doorsnijding van het Belvédèregebied is echter een bedrijventerrein ontwikkeld, waardoor de waarde van het statusgebied discutabel is. Het effect is dan ook verwaarloosbaar en beide alternatieven zijn beoordeeld als neutraal (0).

De lange omleidingen vormen over een lang traject een nieuwe doorsnijding van een overig cultuurhistorisch waardevolle gebied: tussen Nieuwleusen en Oudleusen is een grootschalig, open gebied gelegen dat karakteristiek is voor ontginningsgebieden. Deze openheid wordt aangetast door de lange omleidingsalternatieven. Langs de Witharenweg (nabij Witharen) is een karakteristiek ontginningslint gelegen met oude boerderijen en erfbeplanting. Deze wordt door de noordelijke variant doorsneden. Daarom zijn beide alternatieven beoordeeld als een groot negatief effect (-). Het ruimtebeslag van de 2x2 variant is groter dan die van de 2x1 variant en heeft dus een (iets) groter negatief effect.

De cultuurhistorische waarde van de huidige N 340 als hessenweg wordt vooral bepaald door de ligging. Door afwaardering van de huidige N 340 ontstaan kansen om een deel van het oorspronkelijk karakter te herstellen. Bovendien blijft de ligging behouden. De alternatieven L100 2x1 en 2x2 noord worden daarom op dit vlak als gering positief beoordeeld (0/+).

Alternatief L100 2x1 en 2x2 zuid

De alternatieven L100 2x1 en 2x2 zuid volgen een geheel nieuw tracé, gelegen buiten het statusgebied cultuurhistorie. Aan de westzijde nabij Zwolle vindt een nieuwe doorsnijding door het statusgebied plaats, namelijk Belvédèregebied Vecht en Regge. Ter plaatse van de doorsnijding van het Belvédèregebied is echter een bedrijventerrein ontwikkeld, waardoor de waarde van het statusgebied discutabel is. Het effect is dan ook verwaarloosbaar en beide alternatieven zijn beoordeeld als neutraal (0).

De lange omleidingen vormen over een lang traject een nieuwe doorsnijding van een overig cultuurhistorisch waardevolle gebied: tussen Nieuwleusen en Oudleusen is een grootschalig, open gebied gelegen dat karakteristiek is voor ontginningsgebieden. Deze openheid wordt aangetast door de lange omleidingsalternatieven. Langs de Witharenweg (nabij Witharen) is een karakteristiek ontginningslint gelegen met oude boerderijen en erfbeplanting. Deze wordt door de zuidelijke variant ontzien. Beide alternatieven zijn beoordeeld als een groot negatief effect (-), waarbij de zuidelijke variant een minder negatief effect heeft dan de noordelijke variant.

Het ruimtebeslag van de 2x2 variant is groter dan die van de 2x1 variant en heeft dus een (iets) groter negatief effect.

De cultuurhistorische waarde van de huidige N 340 als hessenweg wordt vooral bepaald door de ligging. Door afwaardering van de huidige N 340 ontstaan kansen om een deel van het oorspronkelijk karakter te herstellen. Bovendien blijft de ligging behouden. De alternatieven L100 2x1 en 2x2 zuid worden daarom op dit vlak als gering positief beoordeeld (0/+).

Landschap

Alternatief 0+

Alternatief 0+ heeft geen negatieve effecten op de statusgebieden (0). Er vinden geen doorsnijdingen van het overig landschap plaats. De landschappelijke patronen en elementen blijven daardoor intact.

De verkeerskundige aanpassingen betreffen vooral rotondes, waardoor de aantasting van de visuele waarden beperkt is. Om onderscheid te kunnen maken tussen de verschillende alternatieven is deze eveneens als neutraal (0) beoordeeld. De beleving vanuit de omgeving en vanaf de weg blijft (nagenoeg) gelijk (beide 0).

Er worden geen restructies gecreëerd (0).

Alternatief 0++

De effecten zijn vergelijkbaar als van alternatief 0+.

Op het criterium visuele waarden scoort alternatief 0++ gering negatief (0/-) door het aantal ongelijkvloerse aansluitingen. Daardoor wordt ook de belevingswaarde vanuit de omgeving aangetast (0/-).

Er worden geen restructies gecreëerd (0).

Alternatief Net80

De effecten zijn vergelijkbaar als van alternatief 0+. Er vindt alleen een aantasting plaats van landschapsstructuren, -patronen en elementen door opwaardering van de N48 (0/-) en daarmee wordt eveneens de belevingswaarde vanuit de omgeving aangetast (0/-).

Alternatief Net 100

Dit alternatief heeft een gering negatief effect op de statusgebieden landschap (ouder landschap en besloten kleinschalig landschap) (0/-). Dit betreft echter een aantasting langs het bestaande tracé. Vanwege het aantal ongelijkvloerse aansluitingen en de opwaardering van de N48 scoort dit alternatief gering negatief (0/-) op het criterium visuele waarden en op de belevingswaarde vanuit de omgeving. De effecten op de overige criteria zijn vergelijkbaar met alternatief 0+. Er worden geen restruimtes gecreëerd (0).

Alternatief O100 2x1

Dit alternatief heeft een gering negatief effect op de statusgebieden landschap (ouder landschap en besloten kleinschalig landschap) (0/-). Dit betreft echter een aantasting langs het bestaande tracé. Door de wegverbreding kunnen echter aanwezige landschappelijke patronen en elementen, als wegbegeleidende beplanting aangetast worden. Daarom is het criterium waardevolle landschapsstructuren, -patronen en -elementen als gering negatief beoordeeld (0/-). Op het criterium visuele waarden scoort alternatief O100 2x1 gering negatief (0/-) door het aantal ongelijkvloerse aansluitingen. Hierdoor en door aantasting van bestaande landschapspatronen en elementen scoort de belevingswaarde vanuit de omgeving eveneens gering negatief (0/-). Er worden geen extra restruimtes gecreëerd (0).

Alternatief O100 2x2

De effecten zijn vergelijkbaar met alternatief O100 2x2, alleen het ruimtebeslag op de statusgebieden landschap is groter, doordat de breedte van de weg toeneemt.

Alternatief M100 2x1 en 2x2 noord

Dit alternatief heeft een groot negatief effect op de statusgebieden landschap (jonger landschap) (-). Het betreft hier een nieuwe doorsnijding in een gaaf landschap, waardoor het effect negatiever beoordeeld wordt. Het alternatief 2x2 heeft vanzelfsprekend een groter ruimtebeslag door een toenemende breedte van de weg.

Door de nieuwe doorsnijding vindt eveneens een aantasting van aanwezige landschapsstructuren, -patronen en -elementen plaats. De middellange omleidingsalternatieven scoren daarom negatiever dan de opwaarderingsalternatieven, namelijk een groot negatief effect (-).

Op het criterium visuele waarden scoren de alternatieven M100 2x1 en 2x2 noord negatief (-) door het aantal ongelijkvloerse aansluitingen én de aantasting van het open gebied ten noorden van Oudleusen. Hiermee is de belevingswaarde vanuit de omgeving eveneens beoordeeld als negatief (-).

Ook het aantal restruimtes neemt toe, doordat er extra doorsnijding van het landschap plaatsvindt bij Oudleusen. Daarom worden de alternatieven als gering negatief beoordeeld (0/-).

Alternatief M100 2x1 en 2x2 zuid

De effecten zijn vergelijkbaar met alternatieven M100 2x1 en 2x2 noord.

Alternatief L100 2x1 en 2x2 noord

De effecten op de statusgebieden landschap zijn beoordeeld als zeer groot negatief (--). Het provinciaal statusgebied jonger landschap wordt doorsneden. Dit is een nieuwe doorsnijding van een nog ongeschonden landschap. Vanzelfsprekend neemt het ruimtebeslag toe in de 2x2 variant. Door deze nieuwe doorsnijding wordt de openheid aangetast. Daardoor scoren beide alternatieven negatief (-) op het criterium visuele waarden. Door de nieuwe doorsnijding vindt eveneens een aantasting van aanwezige landschapsstructuren, -patronen en -elementen plaats. De lange omleidingsalternatieven scoren daarom net als de middellange omleidingsalternatieven negatiever dan de opwaarderingsalternatieven, namelijk een groot negatief effect (-). Hiermee is de belevingswaarde vanuit de omgeving eveneens beoordeeld als negatief (-).

Er worden geen restruimtes gecreëerd van een maat kleiner dan 50ha of smaller dan 500m. Dit effect is als neutraal beoordeeld (0).

Alternatief L100 2x1en 2x2 zuid

De effecten zijn vergelijkbaar met de noordelijke variant. Het ruimtebeslag op de statusgebieden landschap is echter kleiner doordat het tracé eerder naar het zuiden afbuigt.

8 *Leemten in kennis*

Er zijn geen kennisleemten geconstateerd die de oordeels- en besluitvorming kunnen belemmeren.

Bijlage 1: Mitigerende maatregelen

Standaard voorziene maatregelen

In het ontwerp zijn reeds mitigerende maatregelen opgenomen. In de effectbeschrijving is hier rekening mee gehouden. Het betreft hier de volgende maatregelen:

Omschrijving van de maatregel en beoogd effect	Locatie (en voor welk alternatief / alternatieven)
Aanbrengen wegbegeleidende beplanting in die gebieden die geen deel uit maken van de karakteristieke open landschappen (ontginningen) waardoor belevingswaarde stijgt.	Alle
Ruimtebeslag en hoogten van kunstwerken beperken om aantasting openheid te beperken	Alle
Landschappelijke inpassing van kunstwerken en geluidsschermen (natuurlijke materialen, beplanting, ijle constructies etc.)	Alle
Afgewaardeerde N 340 voorzien van wegbepanting	Lange omleidingen; westelijk deel nabij Zwolle voor alternatief O100 2x1, O100 2x2; westelijk deel nabij Zwolle en deel ten oosten van Dalfsen voor alternatief M100 2x1 en M100 2x2

Extra mogelijke maatregelen (groslijst)

Naar aanleiding van het effectenonderzoek is bekeken of en hoe bepaalde effecten verder gemitigeerd kunnen worden. Het betreft de volgende maatregelen:

Omschrijving van de maatregel en beoogd effect	Locatie (en voor welk alternatief / alternatieven)
Beperken van verlichting om aantasting visuele kenmerken te beperken (lichtvervuiling en beleving 's avonds / 's nachts), bijvoorbeeld gebruik van energiezuinige LED verlichting	Alle
N 340 ter plaatse doorsnijding Witharenweg verdiepte ligging	Lange omleiding noord (2x1 en 2x2) en Middellange omleiding noord (2x1 en 2x2)

Bijlage 2: Geraadpleegde bronnen

- Streekplan Overijssel 2000+
- Cultuurhistorische Atlas, Provincie Overijssel, website
- Landschappelijke verkenning N 340, Eelerwoude, 2007
- Belevingswaardenonderzoek Hessenweg (N 340), Fasen 1 en 2: Omgevingsanalyse en Verkennend onderzoek, Wijzer Adviesbureau, juli 2001.
- Belevingswaardenonderzoek Hessenweg (N 340), Fase 3: Toetsend onderzoek, Wijzer Adviesbureau, januari 2003.
- Waterschap Groot Salland, website
- www.aardkunde.nl WUR Alterra, overzicht GEA-objecten
- www.ommervechtdagen.nl
- www.dalfsen.nl
- Van de weg af gezien, het Hessentracé (N 340), een cultuurhistorische analyse, Het Oversticht, Zwolle

Bijlage 3: Verklarende woordenlijst

Barrière	Is een andere naam voor belemmerende invloed van de weginfrastructuur.
Belevingswaarde	De belevingswaarde van een ruimte heeft betrekking op de mate waarin de gebruiker het verblijf in, of het gebruik van die ruimte als kwalitatief ervaart. Het is dus een kwaliteitscriterium bij de beoordeling van een ruimte (bebouwd of open) of een ruimere omgeving.
Bevoegd gezag	De Provinciale Staten van de provincie Overijssel (voor wat betreft de PlanMER)
Cultuurhistorie	Wetenschap die zich bezighoudt met de ontstaansgeschiedenis van de beschaving.
EHS/PEHS	Ecologische hoofdstructuur/provinciale ecologische hoofdstructuur.
Geomorfologie	Wetenschap die zich bezighoudt met de ontstaanswijze en vorm van het aardoppervlak.
MER	Milieu-effectrapport
m.e.r.	Milieueffectrapportage (de procedure)
Plangebied	Het gebied waarbinnen de oplossingen worden gezocht voor de problematiek op de N 340
Referentiesituatie	Situatie zoals die zou zijn wanneer geen nadere maatregelen worden genomen, terwijl overige ontwikkelingen wel doorgaan
Richtlijnen	Door het bevoegd bestuursorgaan vast te stellen inhoudelijke eisen bij het te verrichten m.e.r. onderzoek.
Studiegebied	Het gebied waar effecten als gevolg van de voorgenomen activiteit kunnen optreden. Het betreft het plangebied en de omgeving daarvan. De omvang van het studiegebied kan niet bij voorbaat worden aangegeven. Uit onderzoek in het kader van het MER zal blijken hoe ver de milieugevolgen uitstrekken. Dit kan per milieuaspect verschillen.
Tracé	Verloop van een weg, spoorweg, of waterweg in het terrein.
Commissie voor de m.e.r. (Cie-m.e.r.)	Commissie van onafhankelijke deskundigen die door het ministerie van VROM wordt benoemd ter beoordeling van de

**Verbindingszone
(ecologische)**

kwaliteit van het m.e.r.-onderzoek.

Kleinere langgerekte gebieden, zoals beken, of een aaneenschakeling van houtwallen, bosjes en poelen. De verbindingzones zorgen ervoor dat de verschillende diersoorten zich kunnen verspreiden, waardoor ze minder kwetsbaar worden.

Visuele hinder

Ongewenst uitzicht op verkeer, wegen of maatregelen rond de weg zoals geluidschermen

Bijlage 4: Kaart huidige situatie en autonome ontwikkeling

Zie kaartenbijlage